

تربیت

در اندیشه

دوماه نامه علمی دانشجویی برای دانشجومعلمان و معلمان

مهارت آموزی دانشجومعلمان

صاحب امتیاز:

بسیج دانشجویی دانشگاه
فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح
شهر ری

مدیر مسئول:

امیرحسین پوربخشی
سر دبیر:

مهدی اسکندری

سرگروه نویسندگان:

مهرداد جداخانلو

ویراستار:

علی بابالوئی

طراح و صفحه آرا:

امیرحسین پوربخشی

طراح بخش زنگ تفریح:

حمیدرضا قربانی

روابط عمومی:

حسین محمدی

نشانی:

تهران، شهر ری، میدان معلم،
دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید
مفتاح

تلفن روابط عمومی:

۰۹۰۵۷۵۲۵۷۱۹

سخن مدیر مسئول / ۱

سخن سر دبیر / ۲

معرفی شخصیت / ۳ و ۴

روش های تدریس فعال / معین ابراهیمی ۶

طراحی محیط فیزیکی کلاس / سارا احيائي ۱۰

استعدادیابی دانش آموزان / میلاد خلیفه پور ۱۲

برقراری ارتباط با دانش آموزان ناتوان (جسمی-حرکتی) /

سارا میانی ۱۴

آموزش مجازی / حسن بختیاری ۱۸

جایگاه تعلیم و تربیت در دوران همه گیری کرونا / زهرا نظر

علیان ۲۱

تاب آوری / مهدی اسکندری ۲۴

سواد رسانه ای / مهرداد جداخانلو ۲۶

عوامل معنا بخشیدن به زندگی / امیرحسین پوربخشی ۲۸

زنگ تفریح / ۳۲

مقایسه تطبیقی نظام های آموزشی ایران و فنلاند / جواد

محمد پور ۴۰

خداوند کسانی را که ایمان آوردند و آنان را که علم داده شدند بسیار بلندمرتبه می‌فرماید. (سوره مجادله، آیه ۱۱)

یک معلم باید دنبال کسب دانش و مهارت در شغل خودش باشد. پیش نیاز این مسئله بینش و نگرش صحیح نسبت به این شغل و حرفه است. از طرف دیگر این مسئله ای نیست که هر کس به تنهایی دنبال آن برود؛ این یک فعالیت گروهی است و رشد در کنار یکدیگر صورت می‌گیرد.

هدف ما از انتشار این نشریه و به صورت کلی نشریه در اندیشه تربیت همین هدف است. مجموعه ای از دانشجویان کوشا و پژوهشگر که به دنبال کسب دانش و مهارت هستند و قصد دارند در کنار هم فعالیت کنند و در کنار هم رشد کنند. همچنین اطلاعات دریافتی خود را با دیگران به اشتراک بگذارند.

در این راه از تمامی شما دعوت می‌کنیم که در این حرکت مفید ما را یاری کنید.

برای این شماره از نشریه نویسندگان دغدغه مندی تلاش کردند که از آن‌ها تشکر می‌کنم. همچنین از مجموعه بسیج دانشجویی و مسئولین پردیس شهید مفتاح هم تشکر می‌کنم که بار دیگر این رصت را در اختیار ما قرار دادند.

ارادتمند شما

امیرحسین پوربخشی

به بسم الله الرحمن الرحيم است گرت فتحی ز فتّاح علیم است

آموزش و پرورش مهم‌ترین رکن تغییر و پیشرفت است. برای رسیدن به این امر مهم، معلمان به عنوان اصلی‌ترین رکن آموزش، باید به سلاح‌های مورد نیاز تجهیز گردند تا بتوانند در مسیر درست برای نیل به این اهداف قدم بردارند. یکی از این سلاح‌ها دانش‌های علمی و حرفه‌ای و دیگری به روز بودن است. در نشریه قبلی تمام تلاش خود را در این مسیر به به کار گرفتیم تا قدمی هر چند کوچک برای حرکت روبه جلوی دانشجومعلمان در این دو بعد برداریم. با توجه به پیشنهادات و انتقادات دریافت شده از اساتید و دانشجو معلمان مطالعه کننده نشریه، در این نشریه تمام تلاش خود را به کار گرفتیم تا پیشنهادات و انتقادات شما عزیزان در نگارش نشریه جدید موثر واقع شود و در حد توان خود پاسخگوی نیازهای شما عزیزان باشیم. امیدوارم حداکثر استفاده را از این مطالب ببرید و نقص‌ها و کاستی‌ها را به بزرگی خود بر بنده حقیر ببخشید. در پایان از مسئولین محترم و اساتید پردیس شهید مفتاح شهر ری، همچنین دانشجومعلمانی که ما را در این راه یاری کردند، و از خداوند متعال برای شما عزیزان بهترین‌ها را آرزومندم.

ارادتمند شما مهدی اسکندری
(سردبیر نشریه در اندیشه تربیت)

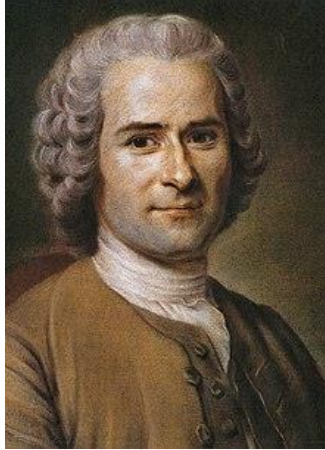
مرتضی مطهری (۱۲۹۸ - ۱۳۵۸ ش) مشهور به شهید مطهری یا استاد مطهری، متفکر و نویسنده شیعه در قرن چهاردهم هجری و از شاگردان **علامه طباطبائی و امام خمینی** بود. مطهری از افراد تأثیرگذار و از رهبران فکری **انقلاب اسلامی ایران** به شمار می‌رود. وی ریاست شورای انقلاب را تا روز شهادت بر عهده داشت.

پیش از انقلاب اسلامی، مبارزات فکری مطهری در مقابله با جریانات فکری مارکسیستی در ایران نقش قابل توجهی در رویگردانی جوانان از این تفکرات داشت. او از بنیان‌گذاران حسینیه ارشاد است.

مطهری آثاری متعددی در **کلام و فلسفه** اسلامی نوشته است. روزآمدسازی و تبیین آموزه‌های اسلام و تشیع، از ویژگی‌های فعالیت‌های فکری مطهری است. مطهری، آموزه‌های اسلامی را که قبلاً در قالب بیاناتی پیچیده ارائه می‌شد، به سبک ویژه خود، به صورت آسان و با زبان روز در اختیار مخاطبان قرار می‌داد. کتاب‌های او در موضوعات مختلف دینی بارها به زبان‌های مختلف منتشر شده است.

سالروز شهادت مرتضی مطهری، در ایران روز معلم خوانده شده و آیین‌های بزرگداشتی در همین ارتباط برگزار می‌شود.

مرتضی مطهری

ژان ژاک روسو زاده ۲۸ ژوئن ۱۷۱۲ - درگذشته ۲ ژوئیه ۱۷۷۸ فیلسوف، نویسنده، آهنگ‌ساز اهل جمهوری ژنو، در سده هجدهم و اوج دوره روشنگری اروپا می‌زیست.

اندیشه‌های او در زمینه‌های سیاسی، ادبی و تربیتی، تأثیر بزرگی بر معاصران گذاشت. نقش فکری او که سال‌های زیادی از عمرش را در پاریس سپری کرد، به عنوان یکی از راه‌گشایان آرمان‌های انقلاب کبیر فرانسه قابل انکار نیست. اگر چه روسو، از نخستین روشنگرانی است که مفهوم حقوق بشر را به‌طور مشخص به کار گرفت، اما نزد او از این مفهوم تنها می‌توان به معنایی ویژه و محدود سخن به میان آورد. در مجموع باید گفت که وی رادیکال‌تر از هابس و جان لاک و شارل دو مونتسکیو می‌اندیشید. شاید به همین دلیل است که برخی از پژوهشگران تاریخ اندیشه، وی را اساساً در تداوم سنت فکری عصر روشنگری نمی‌دانند، بلکه اندیشه او را بیشتر در نقد فلسفه روشنگری ارزیابی می‌کنند. البته تئو هابسن معتقد است روسو به نوع نگاه روشنگری باور داشت، ولی با چنان شدت غیرطبیعی‌ای که باعث می‌شد طرفدارانش را نیز افرادی از خود راضی، دنیاپرست و صرفاً دنبال منافع ببیند. برای روسو، صرف نظر کردن انسان از آزادی، به معنی صرف نظر کردن از خصلت انسانی و «حق بشری» است. روسو تلاش می‌کند، نوعی هماهنگی میان آزادی فردی و جمعی ایجاد نماید. وی این کار را در اثر معروف خود قرارداد اجتماعی که در سال ۱۷۶۲ میلادی نوشته شد، انجام می‌دهد. این کتاب روسو اولین اثر ترجمه شده به فارسی در سال ۱۳۰۰ شمسی توسط یدالله مایل تویسرکانی است.

. یکی دیگر از کتاب‌های مهم روسو به نام امیل در زمینه تربیت کودکان است. تحریر کتاب رویاهای گردشگر او پس از مرگ او ادامه یافت و در سال ۱۷۸۲ م. به چاپ رسید.

ژان ژاک روسو

دانش و مهارت‌های معلمی

روش‌های تدریس فعال

معین ابراهیمی (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

پس از بررسی به عمل آمده در حوزه تعلیم و تربیت و روش‌های مختلف تدریس دانشمندان به این نتیجه رسیده‌اند که تدریس زمانی مؤثر خواهد بود که به صورت فعالانه از دانش‌آموز در کلاس درس استفاده شود. دانش‌آموز نظر بدهد، شرکت کند، خودش به حل مسائل بپردازد، کشف کند و به جواب مد نظر برسد. به راستی روش‌های تدریس غیر فعال و مبتنی بر انتقال مستقیم با دانش‌آموزان چه کرده‌اند؟ نقش اساسی معلم در روش تدریس‌های فعال و غیر فعال چیست؟ مزایا و محاسن روش‌های تدریس فعال و محدودیت‌های روش‌های تدریس غیر فعال چیست؟ روش‌های تدریس فعال چه ویژگی‌هایی را در دانش‌آموزان برجسته می‌کند؟ حال به توضیح مختصری از روش تدریس و پس از آن به بررسی روش‌های تدریس فعال می‌پردازیم:

حال در این گروه‌ها دانش‌آموزان با هم مشارکت می‌کنند و همه در فرایند یادگیری به یک دیگر کمک می‌کنند.

• یادگیری در روش فعال تدریس بر پایه اکتشاف و استقرار است.

• در روش تعاملی دانش‌آموزان، روش یاد گرفتن را نیز می‌آموزند.

• در این روش‌ها دانش‌آموز مهارت‌های مهم زندگی مانند صحبت کردن، گوش دادن، استدلال و حل مسئله را از طریق تجارب تعاملی فرا می‌گیرد و در درون او تقویت می‌شود.

• در فرایند چنین فعالیت‌هایی دانش‌آموزان توانایی لازم برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی عقاید، اندیشه‌ها، انتقادات خود و دیگران چه درست و چه نادرست را کسب می‌کنند. (گیج و برلایر، ۱۹۸۸، ۴۸۱).

• ویژگی مهم دیگر خلاقیت ایجاد کردن در درون دانش‌آموزان است.

روش‌های تدریس فعال و مبتنی بر تعامل اهداف زیر را دنبال می‌کند:

۱. کسب حقایق علمی از طریق تفکر، تحقیق، مباحثه و استدلال منطقی

۲. اصلاح و تقویت درک و فهم مهارت‌های تفکر

۳. آموزش مهارت‌های همکاری و احترام به دیگران

۴. پرورش تفکر انتقادی و تحمل اندیشه‌های مخالف

روش تدریس، مجموعه تدابیر منظمی است که معلم برای هدایت فعالیت‌ها به منظور دستیابی به اهداف آموزشی با توجه به شرایط و امکانات اتخاذ می‌کند. انتخاب صحیح روش تدریس از عناصر مهم تحقق اهداف آموزشی به شمار می‌رود.

روش تدریس فعال به روش تدریسی گفته می‌شود که دانش‌آموزان در آن نقش فعالی داشته باشند و معلم نقش هدایت کننده و راهنما را ایفا می‌کند و هم چنین ارتباط دو سویه بین معلم و دانش‌آموز برقرار باشد. معلم اطلاعات و دانش را به صورت مستقیم به دانش‌آموز انتقال نمی‌دهد. در مقابل روش تدریس غیر فعال وجود دارد. در این روش معلم دانش و موضوع درس را به صورت مستقیم به دانش‌آموز منتقل می‌کند که یکی از مشهورترین این روش‌ها سخنرانی است. معلم در مورد موضوعی صحبت می‌کند و دانش‌آموز منفعلانه عمل می‌کند. معلمان نقش اصلی و کلیدی را در به کارگیری روش تدریس‌های فعال دارند. استفاده از روش تدریس‌های فعال به جای روش تدریس‌های غیر فعال و معلم محور می‌تواند از چند جنبه مهم و مفید باشند. از این جنبه‌ها می‌توان به استفاده بهینه از زمان، ارائه راهکارهای مفید جهت بالابردن اعتماد به نفس و پرورش استعدادها و ابعادهای مختلف تفکری و تعقلی در دانش‌آموزان، پرورش قدرت فن بیان، ثبات اجتماعی در مدرسه و... را نام برد.

ویژگی‌های روش‌های تدریس فعال (دانش‌آموز محور)

دو قسمت کار در گروه‌های کوچک و بحث همگانی در گروه‌های کوچک از ویژگی‌های تدریس دانش‌آموز محور است که خود دانش‌آموزان با مشارکت فعالانه در فعالیت‌های آموزشی، مسئولیت یادگیری را بر عهده می‌گیرند. دانش‌آموزان یاد می‌گیرند در گروه‌های کوچک بر کارهای خود نظارت داشته باشند و آن را ارزیابی کنند.

مزایای روش‌های تدریس فعال:

۱. تک تک دانش‌آموزان احساس مسئولیت می‌کنند و احساس می‌کنند مهم هستند، زیرا می‌تواند نظر و عقیده خود را بیان کنند. همین باعث می‌شود که آنها با خودشان بگویند: «معلم و سایر دوستانم برای من ارزش قائل هستند».

۲. در دانش‌آموزانی که نسبت به درس و آموزش بی‌میل هستند، انگیزه ایجاد می‌کند و نقش آنها را در مسیر آموزشی پررنگ می‌کند.

۳. دانش‌آموزان دیگر ظرف منفعلی نیستند که معلم آنها را با دانش خود پر کند، بلکه بخش فعالی از آموزش را شکل می‌دهند.

۴. روش‌های تدریس فعال موجب استقلال و خودپاداشی دانش‌آموزان می‌شوند. این استقلال در آینده او نیز بسیار موثر خواهد بود و همچنین در شیوه شخصیت اجتماعی دانش‌آموز نیز تاثیر می‌گذارد.

۵. در تدریس دانش‌آموز محور موقعیتی فراهم می‌شود که همه به یک دیگر احترام بگذارند، دوستی‌های خود را فارغ از نژاد، جنس و دیگر تقسیمات گروه گسترش دهند. (اسلاوین، ۱۹۹۱)

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

با بررسی‌های انجام شده، این موضوع مشخص شد که روش‌های تدریس فعال و دانش‌آموز محور می‌تواند شادابی و یادگیری بهتری را به کلاس هر معلم هدیه کنند، نه صرفاً روش تدریس‌های سنتی و قدیمی که کاربرد بسیار ضعیفی در امر آموزش دارند. معلمی امروزه در امر تدریس و فرایند یاددهی-یادگیری موفق است که ذهن دانش‌آموز را فعال کند. جامعه حاضر به افرادی برای تربیت شدن نیازمند است که آنها بتوانند برای مشکلات طرح بدهند، نظر بدهند و عقاید خودشان را بیان کنند نه این‌که از کنار مشکلات و سختی‌های حال حاضر به سادگی رد شوند. پس روش‌های تدریس فعال از همه نظر می‌تواند دانش‌آموزان را به رشد برسانند، به شرطی که معلم بتواند آن را به طور مساوی بین همه دانش‌آموزانش به کار گیرد و ارتباط قوی میان آنها برقرار کند.

• در آخر با این جمله استاد علی صفایی حائری بحث را به پایان می‌بریم: «مربی نباید کودک را بغل کند و راه ببرد، نباید خودش را به جای او بیند و تصمیم بگیرد و تصمیماتش را به او تزریق کند، در این جامعه باید به کودک راه رفتن یاد داد، باید به او پا داد تا بدود، باید به او ریشه داد تا شاخ و برگ درآورد و در هر بهار، در هر فرصت مناسب، سبز شود، جوانه بزند و شکوفه‌های زیبایی بیاورد و بارور گردد».

منابع

۱. تعلیم و تربیت در اسلام، شهید مرتضی مطهری
۲. تربیت کودک، علی صفایی حائری (عین.صاد)
۳. مهارت‌های آموزشی و پرورشی، دکتر حسن شعبانی
۴. ۱۰ مزیت نظام دانش‌آموز محور برگرفته از روزنامه ایران
۵. آرمند، محمد، روش‌های فعال تدریس، رشد معلم ۱۳۷۲
۶. امان‌الله صفوی، کلیات روش‌ها و فنون تدریس، ۱۳۷۲
۷. محرم، آقازاده، راهنمای روش‌های نوین تدریس ۱۳۸۴
۸. فنون تدریس مؤثر، ترجمه دکتر کورش فتحی و اجارگاه

طراحی محیط فیزیکی کلاس

سارا احيائي (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس زنیه)

آموزش و پرورش، زیر بنای توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه است. بررسی عوامل، عوامل بسیاری با یکدیگر عمل می‌کنند تا یادگیری و پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزان حاصل گردد. هر قسمت از این نظام باید به گونه‌ای آماده شود که دسترسی به بازده مطلوب و اهداف مورد نظر میسر شود، زیرا اگر جزئی از نظام از کار باز ایستد، کارآیی اجزای دیگر نظام کاهش یافته و صدمه خواهد دید.

یادگیری بخش مرکزی زندگی هر فرد است. حتی زمانیکه به آن فکر نمی‌کنیم نیز اتفاق می‌افتد. با این تفکر که رفتار در خلا رخ نمی‌دهد؛ لذا راه‌های گوناگون رفتار، مرتبط با محیط کالبدی است. محیط‌های یادگیری از عناصری تشکیل خواهند شد که در کنار هم معنادار می‌شوند. ویژگیها و کیفیتهای هر کدام از این عناصر در شکل‌گیری رفتارهای مختلف موثر می‌باشند.

ژان پیاژه، بر توانایی کودک در درک جهان به طور فعال تاکید بسیار می‌کند و معتقد است که کودکان به طور انفعالی اطلاعات را جذب نمی‌کنند، بلکه آنچه را که در دنیای پیرامون خود می‌بینند، می‌شنوند و احساس می‌کنند، سپس انتخاب و تفسیر می‌نمایند.

آموزش و به تبع آن محیط‌های آموزشی بیشترین اثر و نقش را بر ذهنیت به عهده دارند. لازمه اصلاح کالبد آموزش و پرورش، ایجاد فضاهای مرتبط با فعالیتهای دانش‌آموزان است. فضاهایی که دارای شرایط مناسب و مطلوب برای رشد فیزیکی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان می‌باشد که تحقق این امر از طریق طراحی جزئیات فضاها با توجه به الگوهای رفتاری دانش‌آموزان امکان پذیر می‌گردد.

محققان روانشناسی محیط، با مطالعه الگوهای رفتاری دانش‌آموزان در محیط‌های آموزشی، به موارد موثر از قبیل اندازه مدرسه، نورپردازی و حتی چیدمان نیمکت در داخل کلاس و رسیده‌اند که نقش عمده‌ای در افزایش یادگیری دارند و یا به بیان دیگر متوجه شده‌اند که محیط، بستری برای شکل‌گیری بسیاری از ویژگی‌های رفتاری است. به بیانی دیگر بسیاری از عواطف، عادات، سلايق و حتی طرز نگرش‌ها و نشست و برخاست‌ها به گونه‌ای شگرف از محیط تأثیر می‌پذیرد.

به همین خاطر است که بسیاری از صاحب‌نظران، محیط را دانشگاهی نامیده‌اند که هر فرد با توجه به زمینه‌ها و استعدادهای خویش می‌تواند از آن بیاموزد و در معرض تأثیرات آن قرار گیرد، دانشگاهی که هیچ گاه فرد از آن

همه شاگردان شود، نباید دریغ نمود. نور از نظر توزیع باید مطلوب باشد و به صورت یکنواخت پخش شود تا درخشندگی سطوح سبب ناراحتی چشم نگردد. همچنین میزان نور کافی باشد و سایه‌های مزاحم موجود نباش.

۲- ابعاد ظاهری کلاس

در ارتباط با چگونگی ویژگی‌های سطوح و ابعاد ظاهری کلاس، به طور کلی می‌توان گفت که دیوارهای کلاس باید خشک، بدون درز، صاف و حداقل تا ارتفاع ۵/۱ متر قابل شستشو بوده و بهتر است از سنگ باشد. دیوار کلاس‌ها باید ساده باشد تا گردوغبار روی آن جمع نشود. کف کلاس‌ها باید قابل شستشو، مسطح و بدون درز بوده، لغزنده و مرطوب نباشد. این نکات در مورد سقف نیز باید رعایت شود.

رنگ نیز باید مورد توجه قرار گیرد و در رنگ‌آمیزی کلاس باید از رنگ‌های آرامش بخش استفاده کرد. رنگ دیوارها بهتر است قابل شستشو باشد. بنابراین، سطوح دیوار و سقف کلاس باید دارای رنگ‌های روشن و کف کلاس بهتر است به رنگ تیره باشد. نویفرت (۱۳۷۳) در مورد شکل کلاس اظهار می‌دارد که مستطیل یا دوزنقه، بهترین شکل برای کلاس درس است. اشکال مربع، مدور یا بیضی و غیره از لحاظ صوتی مناسب نیست. مساحت‌های بزرگ انحدار، ایجاد نقاط کانونی کرده، مانعی بزرگ برای صدا ایجاد می‌کند.

برای هر دانش‌آموز ۵/۱ مترمربع زمین و ۵/۵ مترمکعب هوا لازم است. به عبارت دیگر، برای یک کلاس ۳۰ نفری، ابعاد اتاق باید به طول ۸ متر و عرض ۶ تا ۷ متر و ارتفاع ۴ متر باشد. فضای لازم برای هر دانش‌آموز نباید از ۵/۴ مترمکعب و ارتفاع ۳ متر کمتر باشد. بنابراین، درانتخاب یک مکان برای کلاس، باید حجم کلاس و تعداد دانش‌آموزان را مد نظر قرارداد.

۳- رنگ و تاثیر آن بر آموزش و محیط‌های آموزشی

رنگ به عنوان عنصر تفکیک‌ناپذیر معماری، تاثیر فراوان بر روح و رفتار کارکنان فضاها و ساختمان‌ها دارد و حالات روانی و عاطفی آنان را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد. انسان پدیده‌های اطراف خویش را همراه با رنگ مشاهده می‌کند و نسبت به آنها واکنش نشان می‌دهد. رنگ‌ها هر یک حاوی پیامی خاص به بینندگان هستند که این موضوع از قدیم‌الایام مورد بررسی و تحقیق روان‌شناسان بوده است. در مدارس، رنگ فضاها و تجهیزات آموزشی به دلیل شرایط سنی و روحی کودکان و نوجوانان از حساسیت بیشتری برخوردار است زیرا این امر در شادابی، نشاط، آرامش روانی، تحرک و تلاش دانش‌آموزان تاثیرگذار بوده و فرآیند یادگیری را افزایش می‌دهد. همچنان که می‌تواند زمینه کسالت، خمودگی، بی‌تحرکی، عصبانیت، اضطراب و افسردگی آنان را فراهم آورد.

فرد از آن فارغ التحصیل فضاهای آموزشی به دلیل محدودیت‌های خاص خود برای خشک و بی روح شدن مستعدند اما باید تمام تلاش‌ها را به کار گرفت تا از وقوع این حادثه جلوگیری کرد.

اهمیت دادن به فضاهای آموزشی و رعایت اصول و استانداردهای مربوط به آن در طراحی این مراکز منجر به خلق محیطی متناسب با خواسته‌های روانی دانش‌آموزان و در نتیجه جامعه می‌گردد.

ریشه علاقه هر دانش‌آموز به آموختن در مدرسه و قرار گرفتن در محیط آموزشی شکل می‌گیرد و در صورت ناهماهنگ بودن محیط با انتظارات فرد حس دافعه و عدم علاقه به یادگیری در فراگیر شکل می‌گیرد.

شکل و چیدمان کلاسها، رنگ، نور و تهویه، امکانات آموزشی، دکوراسیون داخلی و همه و همه در آموزش‌پذیری و ایجاد علاقه و رغبت در دانش‌آموزان مؤثر است.

یکی از ابعاد محیط آموزشی عوامل فیزیکی می‌باشد که در ایجاد انگیزه و اشتیاق به آموزش نمی‌توان از تاثیرات آن غافل شد. عوامل فیزیکی مربوط به امکانات آموزشی و جاذب بودن کلاس دوازده شاخص است که درشش قسمت به شرح ذیل دسته‌بندی و تبیین شده است. پنج مورد اول مربوط به جاذب بودن کلاس و مورد ششم مربوط به امکانات آموزشی کلاس است:

استانداردهایی که در این تحقیق استفاده شده، شامل ملاک‌هایی است که توسط وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت و درمان، سازمان نوسازی و تجهیزات مدارس، کتاب‌ها و نشریه‌های علمی در مورد ویژگی‌های مناسب و لازم برای یک کلاس تعیین شده است، که به طور اختصار به شرح آنها می‌پردازیم:

۱- نور و متغیرهای مربوط به آن

به طور کلی در فرآیند یادگیری، ۸۳ درصد یادگیری به وسیله حس بینایی صورت می‌گیرد بنابراین اگر عمل دیدن با اشکال رو به رو شود، افت در یادگیری ایجاد می‌گردد.

هدف تأمین روشنایی در مدرسه، عبارت از به وجود آوردن محیطی است که در آن، عمل دیدن به بهترین وجه و با حداقل زحمت و کوشش انجام گیرد تا نیروی دانش‌آموزان، صرف جذب اطلاعات و فرآیند یادگیری شود، نه اینکه این نیرو برای مبارزه با اشکالات دیدن- که در محیط کم نور وجود دارد- صرف شود. البته باید یادآوری کنیم که هنگام انجام هر فعالیتی، میزان نور مورد نیاز متفاوت است. روشنایی کلاس از طریق نور طبیعی (پنجره‌ها، دریچه‌ها و...) یا نور مصنوعی (لامپها و انواع چراغها) تأمین می‌گردد که در هر صورت باید به میزان نور، جهت و کیفیت آن توجه گردد.

تجربیات متعدد نشان داده است که مساحت پنجره‌های شیشه دار باید حداقل به اندازه یک پنجم سطح اتاق باشد تا حداقل روشنایی برای خواندن و نوشتن موجود باشد. از طرف دیگر، از هر اقدامی که موجب تساوی روشنایی برای

درجه حرارت مناسب برای کلاس ۱۸ درجه سانتیگراد است و به طور کلی، سیستم‌های حرارت مرکزی بهترین وسایل برای تأمین و کنترل حرارت مورد نیاز هستند. از آنجا که در همه مدارس ما امکان داشتن این سیستم‌ها هنوز موجود نیست، جهت تأمین گرمای مناسب در کلاس‌ها بهتر است از بخاری‌های گازی با لوله‌های بلند استفاده شود. برای داشتن رطوبت مناسب می‌توان از ظروف بزرگ آب بر روی بخاری استفاده کرد.

۵- صدا و متغیرهای مربوط به آن

صدا نیز به عنوان یکی از عوامل مهم تأثیرگذار بر یادگیری محسوب می‌شود. با اینکه گاهی صداهای بیرون از کلاس به داخل کلاس راه می‌یابد، دانش‌آموزان قدرت شنوایی خود را در اختیار صدای معلم قرار داده و فقط مطالبی را به مغز راه می‌دهند که از معلم می‌شنوند. اگر صداهای بیرون از کلاس بر صدای معلم تفوق یابد، در این صورت فراگیران ناخواسته قدرت شنوایی خود را در اختیار صداهای بیرون نهاده یا حداقل به هیچکدام از صداها حتی به صدای معلم نیز گوش فرا نمی‌دهند. غالباً در این مواقع آشفتگی در فراگیران به وجود می‌آید و اهمیت موقعیت مکانی کلاس در اینجا مشخص می‌گردد.

۶- سازماندهی و آرایش کلاس

مهمترین تحول در فضاهای آموزشی، شکستن خط نگاه معلم و دانش‌آموزان و ایجاد فضا برای تعامل دانش‌آموزان با یکدیگر است. بدین منظور اساساً ردیف‌های خطی، مغایر با روحیات دانش‌آموزان شناخته می‌شود.

در کلاسهای سنتی که صندلی‌های دانش‌آموزان در ردیف‌های منظم و پشت سرهم چیده می‌شود و میز معلم در جلوی کلاس قرار می‌گیرد، تمام توجه به معلم متمرکز می‌شود و ارتباط میان دانش‌آموزان اندک است. این نظم و ترتیب هنگامی که معلم درسی را برای همه کلاس ارائه می‌دهد، ممکن است بسیار مطلوب باشد، اما یادگیری از هم‌کلاسی‌ها و کارگروهی را غیر ممکن می‌سازد. دانش‌آموزان ردیف آخر کلاس، در فاصله زیادی از معلم قرار دارند و به احتمال زیاد کسانی هستند که مشکلات انضباطی و بی‌نظمی را ایجاد می‌کنند.

در برخی از کلاس‌ها صندلی‌ها دور میزها چیده می‌شود و میز معلم در حاشیه قرار می‌گیرد که این نوع آرایش در کلاس‌های علوم تجربی به کار گرفته می‌شود. اگر امکانات کلاس به صورتی باشد که آرایش دانش‌آموزان به شکل دایره یا U شکل سازماندهی شود، دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم می‌توانند ارتباط متقابل برقرار کنند. در این صورت، معلم جزئی از دانش‌آموزان محسوب شده و می‌تواند علاوه بر تدریس، به راهنمایی و هدایت بحث‌های جمعی دانش‌آموزان نیز بپردازد.

در هر حال، هنگام بررسی طرز چیدن صندلی‌ها در کلاس، توجه به همه دانش‌آموزان، شایان اهمیت است. یکی از نیازهای

برای بهره‌وری مطلوب از رنگ باید شرایط سنی، جنسیت و کارکرد هر یک از فضاها مورد توجه قرار گیرد. پیشنهاد استفاده از یک رنگ خاص برای مدارس سراسر کشور امکان‌پذیر نیست زیرا شرایط اقلیمی گوناگون و تفاوت وضعیت آب و هوایی در استان‌ها و مناطق، ضرورت استفاده از رنگ‌های گوناگون را اجتناب‌ناپذیر می‌سازد. برای رنگ‌آمیزی دیوارهای داخلی کلاس‌ها اغلب از رنگ‌های آرام مانند کرم و بژ استفاده می‌شود. برای راهروها و راه‌پله‌ها می‌توان از رنگ‌های سرد و آرام مانند آبی و سبز کم‌رنگ استفاده کرد. این رنگ‌ها در کنترل هیجانات روحی تأثیر به سزایی دارند و علاوه بر آرامش محیط، از حوادث احتمالی دانش‌آموزان نیز می‌کاهند.

در سالن‌ها، فضاهای ورزشی و اماکن صرف غذا باید از هماهنگی رنگ‌های کرم مانند (قرمز، نارنجی و زرد) استفاده شود. در سرویس‌های بهداشتی به لحاظ ویژگی‌های فضای آموزشی، استفاده از رنگ سفید مناسب‌تر است. وجود این رنگ و لطمه‌پذیری آن در اثر کم‌ترین آلودگی حداقل هشدار است که مسئولان نظافت فضاهای آموزشی را مجبور به کنترل و نظافت مستمر خواهد کرد.

۴- حرارت و تهویه کلاس

یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر یادگیری، تجهیزات مناسب برای تولید گرما و سرماست که کم توجهی به آن می‌تواند سبب افت در یادگیری و آسیب‌های جانی شود. بر اساس گزارش مؤسسه استاندارد ایران، حرارت ۱۶-۱۸ درجه سانتی‌گراد برای کلاس درس مناسب بوده و وجود جریان هوا برای آن ضروری است. اگر هوای محیط بیش از اندازه گرم باشد، بر مکانیسم تنظیم حرارت بدن فشار وارد آمده و بازده فعالیت‌های فیزیکی و مغزی کاهش خواهد یافت. بنابراین، مشاهده می‌شود که وضعیت حرارت در کلاس، عاملی است که بر چگونگی فعالیت فراگیران و در نتیجه یادگیری آنان اثر می‌گذارد.

در تحقیقی که در دانشگاه‌ها روایت روی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی در زمینه هوای لازم صورت گرفت، مشخص شد که اگر فعالیت افراد زیاد شود، میزان هوای لازم از مقدار هوای ضروری در حالت عادی زیادتر خواهد بود. ضمناً هوای کلاس معمولاً سه تا پنج مرتبه در هر ساعت باید تعویض شود زیرا هوای داخل اتاق نباید بیش از یک درصد دی‌اکسیدکربن داشته باشد.

اساسی کودکان این است که مورد توجه دبیران قرار گیرند، به صورت گروه‌های ۴ یا ۵ نفره کنار هم قرار گیرند و از تعامل با هم و انجام کارهای گروهی زیر نظر معلم به عنوان یک راهنما با شوق و علاقه به آموزش بپردازند. چنانچه فضای فیزیکی کلاس مشوق ایجاد این احساس در دانش‌آموزان باشد، بدون تردید از میزان مسائل و مشکلات انضباطی نیز به طور چشمگیری کاسته خواهد شد.

نتیجه‌گیری

این یافته‌ها هشدار بسیار جدی برای صاحب‌نظران و مدیران امور آموزشی کشور است. آنان باید هر چه زودتر نقطه ضعفها را به طور صحیح و عمیق بشناسند و با راهکارهای عملی و همه‌جانبه برای رفع آنها تلاش نمایند. در راستای بازنگری و برنامه‌ریزی برای کیفیت بخشی به امر آموزش شرایط فیزیکی محیط آموزشی نیز در کنار سایر عوامل در کارآمدی و اثربخشی کار نقش مهمی را ایفا می‌کند.

منابع

- ۱- آر.ان، ملامد. (۱۳۷۳). اطلاعات معماری آموزشی. نشر: مصباح.
- ۲- تاجبخش، فرزانه. (۱۳۸۹). اثر رنگ‌ها بر تفکر و خلاقیت. برگرفته از کتاب روانشناسی رنگ‌ها: (منبع ۵).
- ۳- لسی‌تایلور، جان‌تاتان دی. (۲۰۱۱). روان‌شناسی رنگ‌ها. (ترجمه: مهدی گنجی). انتشارات: خانه کتاب. تهران.
- ۴- حقیقی، سیاوش. (۱۳۷۳). از اسطوره تا واقعیت. مجلات تخصصی نور. شماره ۵۴.
- ۵- سلطان منش، حسن. (۱۳۶۴). سازماندهی فضاهای آموزشی مدارس. نشریه: دارو و درمان. شماره ۲.
- ۶- صیامی، شروین. (۱۳۸۰). معلم، مدیریت کلاس، موانع و راهبردها. نشر: انجمن فعالیت‌های تیران.
- ۷- فسا شکوه، هورآسا. (۱۳۸۱). فضای آموزشی، قواعد و معیارها. فصلنامه تعلیم و تربیت. شماره ۶.
- ۸- قاضی زاده، بهرام. (۱۳۷۵). اصول و معیار طراحی آموزشی. نشر: سازمان نوسازی مدارس. تهران.
- ۹- معین پور، حمید. (۱۳۸۵). بررسی آموزش و پرورش کارآمد. سایت پژوهش. دوشنبه: ۲۹ آبان ۱۳۸۵.
- ۱۰- همت، نیکو. (۱۳۸۸). تاثیر محیط بر تعلیم و تربیت استعدادها. دانشکده حقوق. تهران.

استعدادیابی دانش آموزان

میلاذ خلیفه پور (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

زمان استعدادیابی

بنظر هوارد گاردنر که مبدع این اصل بود، کودک باید تا ۳ سالگی خالص بماند تا نتیجه استعدادیابی خالص باشد یعنی تا ۳ سال کودک توسط والدین و اطرافیان تشویق و ترغیب به کار خاصی نشده باشد؛ به صورت عادی زندگی کند و پدر و مادر می‌توانند کودک را با انواع کارها آشنا کنند، ولی حق تحمیل قضاوت به کودک را ندارند؛ مثل جملاتی نظیر این که تو در آینده باید دکتر یا مهندس بشوی و این جمله در نظام ادراکی کودک این گونه استنباط می‌شود که شغلی به غیر از این‌ها خوب نیست و من برای خوب بودن باید این کارها را انتخاب کنم.

در نتیجه در ۳ سالگی کودک به آزمایشگاه استعدادیابی وارد می‌شود و در آنجا کودک به انواع کارها مشغول خواهد شد و توسط متخصص زیر نظر گرفته خواهد شد و با مشاهده مستقیم و ارزیابی طول زمان درگیر شدن کودک با مسئله و میزان اشتیاق و هیجان او در حین انجام آن عمل خاص و میزان موفقیت او در انجام دادن کارها به شکل بازی، روانشناس در نتیجه استعداد کودک را تشخیص می‌دهد و برنامه ریزی صورت می‌گیرد تا از این به بعد کودک کارهای مرتبط را انجام داده و بیشتر با آن فعل خاص مشغول شود تا این استعداد به بالفعل تبدیل شده و پرورش یابد.

هر انسانی را برای کاری آفریدیم. جمله جالبی است می‌توان این گونه برداشت کرد که بشر پیچیده، توانایی انجام انواع کارها را دارد و از بین فعالیت‌ها یکی یا شاید چندی را بهتر قادر به انجامش باشد. راستی شما در چه زمینه‌ای تخصص دارید؟ آیا در کاری که انجامش می‌دهید غرق آن کار می‌شوید و هر فردی را محو کار خود می‌کنید؟ یا برعکس چرا از کاری که می‌کنید رضایت کامل ندارید؟ گاهی شاید به افراد سالخورده بر بخوریم که دائما از زندگی گذشته خود و کارهایی که کرده‌اند ابراز پشیمانی می‌کنند و در مقابل، خبر قهرمانی نوجوان ۸ ساله را در مسابقات جهانی ریاضی بشنویم. در یک کلاس ۳۰ نفره می‌بینیم که تک تک دانش آموزان علاقه خاصی دارند یکی به علوم علاقه دارد و می‌خواهد پزشک شود و دیگری به ورزش علاقه دارد و می‌خواهد قهرمان ورزشی بشود. استعداد یابی تست و ارزیابی خواهد بود که حدودا به فرد نشان می‌دهد که در چه زمینه‌ای استعداد ذاتی دارد تا او بتواند فرد مفیدی باشد و احساس رضایت بیشتری از زندگی کسب کند. وقتی انسان یک بار فرصت زندگی دارد، پس چه بهتر که کاری بکند در ابتدا و در حین و در انتهای آن لذت ببرد و با این لذت هم خیلی از انسان‌ها از او انرژی مثبت دریافت کنند.

نتیجه‌گیری

زمانی که ما متوجه شدیم هر انسانی دارای استعداد ذاتی است و انواع استعدادها را شناختیم، می‌توانیم با به کارگیری استعداد یابی، دانش‌آموزان را ارزیابی کرده و آن‌ها را بیشتر به شناخت خودشان آشنا کنیم تا به کاری مشغول شوند که آینده زیبایی را برای خود و دیگران بسازند و چه بهتر که این استعدادیابی در سن اصلی خود، یعنی ۳ سالگی انجام گیرد. امید است سیستم آموزش و پرورش ما با به کارگیری متخصصین روانشناسی در مدارس، دانش‌آموزان را در انتخاب مسیر درست زندگیشان راهنمایی کنند.

منبع

کتاب قاب‌های ذهنی از هوارد گاردنر

انواع استعداد

گاردنر طی بررسی‌هایی که انجام داد اعلام کرد که آدمی از هشت هوش به طور نامعین برخوردار است (که احتمال داد هوش نهمی به نام هوش هستی‌گرایانه نیز وجود دارد) و با استعدادیابی هوش برتر از بین این هوش‌ها تشخیص داده می‌شود. در ادامه به‌طور مختصر انواع هوش را بیان کرده و به تعریف هر یک می‌پردازیم:

۱_هوش تصویری و فضایی: این هوش را کسی به شکل عالی دارد که همین الان با بستن چشمانش طرح فرش منزلشان را تجسم کند. این افراد نقشه و مسیرها را بسیار خوب می‌دانند. درست کردن پازل برایشان بسیار راحت است. افرادی هستند که در مجسمه‌سازی و طراحی و معماری بسیار موفق خواهند شد.

۲_هوش کلامی زبانی: این افراد در صحبت کردن همیشه پیشتاز هستند. این افراد اهل مطالعه و نوشتن می‌باشند و حس شوخ طبعی خوبی در بیانات خود دارند. این نوع آدم‌ها در معلمی، وکالت و سیاست مداری عالی هستند.

۳_هوش منطقی ریاضی: این گروه عاشق حل کردن مسئله و تحلیل آنها هستند. دائماً در ذهنشان درگیر الگوها و اعداد هستند. اینها در آینده مهندسين، حسابداران و ریاضی‌دانان هوشمندی خواهند شد.

۴_هوش اندامی فیزیکی: برای یاد گرفتن هر چیزی باید آن را انجام دهند. آن‌ها بسیار از لحاظ جسمانی فعال هستند. این افراد باید ورزشکار، هنرپیشه و رقصنده باشند.

۵_هوش موسیقایی: این افراد ناخواسته صداها را بهتر می‌شنوند و درک بهتری از موسیقی و آهنگ‌ها دارند. در نواختن سازها استعدادی ویژه دارند و در به‌خاطر سپردن آهنگ‌ها استاد هستند. و شغل مربوط به این‌گونه خوانندگی، آهنگ‌سازی و رهبر ارکستر است.

۶_هوش اجتماعی: و اما اجتماعی‌ها لحظه شماری می‌کنند برای ارتباط برقرار کردن با دیگران در واقع از تنهایی بسیار رنجور خواهند شد. مهارت درک کردن افراد را دارند و در حل مشکلات گروهی معجزه هستند. فروشندگان، رهبران و مدیران موفق خواهند بود.

۷_هوش درون‌فردی: این افراد گاهی به مدت طولانی غرق در خود می‌شوند و بسیار شناخت خوبی از خودشان دارند. خودشان را تحلیل می‌کنند و دنیای درونشان را ترجیح می‌دهند. این افراد در آینده فیلسوف، روحانی و روانشناس خواهد بود.

۸_هوش طبیعت‌گرا: انسان‌هایی هستند که نوع نگاه متفاوتی نسبت به طبیعت دارند و در کشف محیط و یادگیری از آن‌ها علاقه‌مندند. معمولاً مشاغلی هم‌چون باغبانی، زیست‌شناسی و حفاظت از محیط زیست را برمی‌گزینند.

برقراری ارتباط با دانش‌آموزان کم‌توان (جسمی-حرکتی)

سارا میانی (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس زینبیه)

اولین مهارتی که یک معلم قبل از هر گونه تدریس باید داشته باشد، ایجاد ارتباط با دانش‌آموز است. برقراری ارتباط نقش مهمی در فرایندهای یاددهی و یادگیری دارد. اگر معلمی بتواند در اولین برخورد با دانش‌آموز ارتباط خوب و موثری بگیرد قطعاً فرایند تدریس موفقیت آمیز خواهد بود. در این پژوهش نگاه ویژه‌ای داریم بر ارتباط با دانش‌آموز دارای مشکل جسمی حرکتی در کلاس درس داریم.

راهنمادهای ارتباطی

همکار عزیز روز اول مهر شما به کلاسی خواهید رفت که علاوه بر دانش‌آموزان عادی یک دانش‌آموز با آسیب جسمی حرکتی در آن حضور خواهد داشت. بنابراین نخستین مواجهه و برخورد شما با دانش‌آموز جسمی حرکتی بسیار مهم و با ارزش است.

زنگ اول در کلاس برخورد عادی داشته باشید و هیچ عکس العملی از خود نشان ندهید و کلاس را به معرفی خود و دانش‌آموزان و فعالیت‌هایی که قرار است در طول سال انجام دهید و یا هر موضوعی که خود صلاح می‌دانید سپری کنید.

لازم به ذکر است که فرد آسیب دیده جسمی حرکتی دارای ویژگی‌ها و نشانه‌های است. محدودیت‌های حرکتی در یک و یا هر دو دست، یک پا یا هر دو پا، یک دست و یک پا، یک طرفه و یا دو طرفه، انگشتان، سر، گردن، مشکلات تکلمی، عدم هماهنگی دست و پا، عدم هماهنگی چشم و دست، کشیدگی عضلات، شلی عضلات و... از نشانه‌های فرد با آسیب جسمی حرکتی می‌باشد. از ویژگی‌های رفتاری یک فرد با آسیب جسمی حرکتی می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: بسیار حساس، شکننده، در مواردی پرخاشگر، خشن، ناسازگار، عدم وجود اعتماد به نفس، پایین بودن سطح مهارت اجتماعی، عدم برقراری ارتباط و...

بنابراین به جهت دستیابی به موفقیت و پیشبرد اهداف آموزشی، راهکارهایی به شما همکار گرامی ارائه می‌گردد.

پس از ورود دانش آموز به کلاس درباره شرایط مدرسه از او سوال کنید. از او بخواهید نظر و احساس خود را در صورت تمایل درباره مدرسه و هر آنچه دیده بیان کند. بقیه ساعات آموزشی روز اول را به روال عادی سپری کنید. همکار گرامی به توصیه های ذیل توجه کنید:

در اولین فرصت با والدین دانش آموز با آسیب جسمی حرکتی ملاقات داشته باشید و از ویژگی‌های خاص دانش آموز سوال کنید. از والدین بخواهید هر آنچه را شما به عنوان یک معلم باید بدانید را به اطلاع شما برسانند. شرایط خانوادگی، چگونگی به وجود آمدن آسیب جسمی حرکتی، خصوصیات اخلاقی، حساسیت های دارویی و غذایی؛ نحوه استفاده از دارو، میزان و نوع آن و عوارض احتمالی آن، سطح توانمندی دانش آموز، نحوه برخورد اعضای خانواده با دانش آموز و هر آنچه که احساس می‌کنید دانستن آن در نحوه ارتباط شما با دانش آموز موثر است را از والدین سوال کنید. به والدین اطمینان دهید که هر آنچه در توان دارید به جهت پیشرفت دانش آموز انجام می‌دهید در این صورت والدین با شما همکاری‌های لازم را انجام می‌دهند و این به شما کمک خواهد کرد.

در اولین جلسه دیدار با اولیا، خانواده‌های دانش آموزان را از حضور دانش آموز جسمی و حرکتی در کلاس آگاه کنید. شرایط دانش آموز با آسیب جسمی و حرکتی را برای آنها توضیح دهید و آن‌ها را مطمئن سازید در صورت همکاری کل کلاس وجود او خللی در آموزش دیگر دانش آموزان ایجاد نمی‌کند. و توصیه های لازم را به جهت برقراری ارتباط دوستانه فرزندشان با دانش آموز جسمی حرکتی متذکر شوید. نگرش شما و نحوه برخورد شما تاثیر زیادی بر پذیرش خانواده‌ها دارد. گاهی اوقات والدین نگرانی سلامتی فرزند خود هستند و از شما سوالاتی می‌پرسند به آن‌ها اطمینان دهید دانش آموز جسمی هیچ مشکلی را برای فرزند آن‌ها به وجود نخواهد آورد و دانش آموزان در این کلاس نحوه سازگاری و برقراری رابطه دوستانه و انسان دوستی را بیشتر یاد می‌گیرند.

بعد از شناخت شخصیت کل دانش آموزان، یک دانش آموز را که از نظر اخلاقی برجسته و سازگاری بیشتری دارد را به صلاح دید خود انتخاب کنید تا رابطه بیشتر و قوی‌تری با دانش آموز جسمی حرکتی برقرار کند و در صورت نیاز دانش آموز مورد نظر از او کمک بخواهد.

در اولین فرصت با توجه به ویژگی‌های دانش آموز جسمی حرکتی و با در نظر گرفتن شرایط جسمی، میزان محدودیت حرکتی، شرایط روحی و میزان توانمندی او در کلاس به او مسئولیتی بدهید. احساس مفید بودن در او باعث بالا رفتن اعتماد به نفسش شده و همچنین در اثر برخورد با دیگر دانش آموزان رابطه دوستانه آن‌ها نیز قویتر می‌شود.

زنگ تفریح اول بعد از خروج دانش آموزان، در کلاس بمانید. درست روبروی دانش آموز مورد نظر نشسته با آرامش کامل به طوری که او بتواند با شما تماس چشمی برقرار کند، با گفتن این جملات شروع کننده ارتباط باشید:

من من خیلی خوشحالم که تو اینجا ای.
تو باید به من و هم کلاسی هایت کمک کنی تا کلاس شاد و موفقی داشته باشیم.
و امسال با وجود تو ما یک کلاس عالی خواهیم داشت.
و یا هر جمله ای که شما را به برقراری یک ارتباط خوب هدایت می‌کند.
در حین گفتگوی که انجام می‌دهید یکی از ویژگی‌های جسمی خوب دانش آموز را بیابید و از آن تعریف کنید:

وای چقدر چشمت زیباست
چه چه موهای قشنگی
چقدر رنگ چشمت شبیه دختر منه
چقدر حالت صورتت شبیه پسر منه
سعی کنید رابطه خوب و دوستانه ای را با او برقرار کنید و از او بخواهید در صورت تمایل درباره خودش حرف بزند.
نکته مهم: همکار گرامی در خلال صحبت با دانش آموز جسمی حرکتی در جلسه اول، از تماس لمسی با دانش آموز اجتناب کنید. به دلیل وجود مشکلات جسمی ممکن است در رابطه شما خلل وارد شود.
از قبل با مدیر، معاونین و یا مشاوره مدرسه هماهنگ کنید تا زنگ دوم به بهانه نشان دادن حیاط، دفتر آموزشگاه، کتابخانه، سرویس بهداشتی، دانش آموز را به بیرون از کلاس ببرد. این زمان فرصت خوبی است که شما همکار گرامی در غیاب دانش آموز با آسیب جسمی حرکتی، شاگردان دیگر کلاس را آموزش دهید تا چگونه با دانش آموز مورد نظر، برخورد کنند. دانش آموزی که امسال سر کلاس هست مثل همه‌ی شما اینجا است تا درس بخواند تنها تفاوتی که با شما دارد این هست که از نظر جسمی مثل شما نیست و محدودیت هایی را دارد. بنابراین:

از مسخره کردن، دست انداختن، توهین تحقیر دوستتون جدا پرهیز کنید.

به دوست خودتون دلسوزی بی مورد و ترحم نکنید.
در صورتی به او کمک کنید که خودش از شما بخواهد.
او دانش آموز توانمندی هست مثل همه شما فقط شرایط جسمانیش با شما تفاوت دارد.

از شما می‌خواهم با او دوستانه برخورد کنید و با او مهربان باشید.

برخورد و صحبت های قاطع و محکم شما تاثیر بسزایی در برخورد دیگر شاگردان با دانش آموز جسمی حرکتی دارد.

جداکردن دانش‌آموز از دیگران و و خودداری از مجادله و منازعه توصیه می‌شود.

- به تغییرات رفتار و عوارض جانبی دارو درمانی توجه داشته باشید. در اغلب مواقع از دارو برای کنترل رفتار دانش‌آموز استفاده می‌شود. بسیاری از دانش‌آموزان جسمی حرکتی که با مشکل تمرکز حواس روبه‌رو هستند و یا با فزونکاری جسمانی مواجه‌اند، دارو مصرف می‌کنند. این آرامبخش‌ها دانش‌آموز را آرام و از شدت فعالیت آن‌ها می‌کاهد. در این میان وظیفه شما در قبال دانش‌آموزانی که تحت دارو درمانی هستند، این است که مراقب رفتار آن‌ها باشید و به تاثیر دارو و عوارض جانبی آن توجه کنید. ممکن است دانش‌آموزی که صبح دارو مصرف کرده زنگ اول خیلی نتواند در یادگیری دروس مشکل با شما همکاری کند، او در زنگ دوم آمادگی و پذیرش بیشتری از خود نشان می‌دهد. - آموزش مهارت‌های اجتماعی برای همه دانش‌آموزان به خصوص دانش‌آموز با آسیب جسمی حرکتی به اندازه سایر دروس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. وقتی فضای کلاس درس مثبت و حمایتگرانه باشد، وقتی دانش‌آموز احساس کند که به عقایدش بها داده می‌شود، وقتی به دانش‌آموز احساس تعلق خاطر می‌دهید و وقتی به او تکلیف درسی معنی‌دار و توأم با چالش می‌دهید، به طوری که دانش‌آموز با انجام آن‌ها احساس موفقیت کند، شما به او کمک کرده‌اید تا به عزت نفس، رفتار و انگیزه بهتری برای یادگیری، دست پیدا کند.

- خصوصیت اخلاقی دانش‌آموز با آسیب جسمی حرکتی این است که از پیچ‌پیچ کردن و در گوش صحبت کردن عصبانی می‌شود. حتماً این موضوع را به اطلاع شاگردان دیگر برسانید.

نتیجه‌گیری: دانش‌آموزان جسمی حرکتی همانند دانش‌آموزان عادی هستند و معلم باید راهکارهای برقراری ارتباط با این دانش‌آموزان را بداند و بین شاگردان فرقی نگذارد.

- در کلاس با ابزار ساده کتابخانه‌ای بسازید و او مسئول دادن و گرفتن کتاب باشد.

- مسئول توزیع شیر در کلاس

- مسئول جمع‌آوری دفاتر دانش‌آموزان

- اگر دانش‌آموز امکان تحرک ندارد به او مسئولیت‌هایی در خور توانایی او بدهید.

همکار گرامی در زنگ ورزش به نکات ذیل توجه کنید: به هیچ عنوان دانش‌آموز با آسیب جسمی حرکتی در زنگ ورزش کنار گذارده نشود. با توجه به میزان محدودیت حرکتی و رعایت نکات ایمنی، او را تشویق به فعالیت ورزشی نمایید.

با توجه به نوع و میزان محدودیت حرکتی دانش‌آموزان جسمی حرکتی می‌توان از فعالیت‌های توانبخشی که در ادامه به تفصیل بحث خواهد شد در زنگ ورزش استفاده کرد. مثلاً نخ کردن مهره به جهت بالا بردن هماهنگی چشم و دست، انواع فعالیت‌های دستی به جهت بالا بردن مهارت‌های ریز و درشت، وصل کردن لگو و یا حلقه، بازی با پازل، بازی با عروسک‌های انگشتی، قیچی کردن، تا کردن کاغذ، بازی با خمیر، پرتاب حلقه و ...

در زنگ ورزش به دانش‌آموزان رعایت نکات ایمنی را گوشزد کنید. به آن‌ها متذکر شوید در زنگ ورزش از هل دادن همدیگر، شوخی‌های بی‌مورد و ... پرهیز کنند.

نکات مهم و کلیدی

- برای ایجاد رابطه دوستانه و موثر با دانش‌آموز جسمی حرکتی، لازم است به صحبت‌های او گوش دهید و برای احساسات او ارزش قائل شوید، سعی کنید حتی اگر روزی چند دقیقه و یا چند لحظه هم که شده، با او به طور انفرادی و خصوصی صحبت کنید.

- تبسم کردن، چشمک زدن و حالت جسمانی شما دانش‌آموز را مطمئن می‌سازد که شما او را دوست دارید. به کارهایش بها می‌دهید. برای این دانش‌آموز مهم نیست که شما چقدر می‌دانید، مهم این است که چقدر به آن توجه دارید.

- به جنبه‌های مثبت دانش‌آموز بها دهید. به جای این که به دانش‌آموز بگویید چه نباید بکند، تاکید بر این باشد که چه باید بکند.

- اگر به هر علتی دانش‌آموز عصبانی شد و رفتار بی‌ادبانه‌ای از او سر زد، شما سعی کنید او را آرام کنید و او را تشویق کنید درباره علت ناراحتی با شما صحبت کند. این زمان مناسبی برای انتقاد نیست، شما باید از عبارات حمایتگرانه استفاده کنید. اگر دانش‌آموز صدای اعتراضش را بلند می‌کند و پر خاشگرانه حرف می‌زند، نشانه آن است که خویشتن‌داری خود را از دست داده در این زمان

+ تعلیم و تربیت

آموزش مجازی (مزایا، فرصت‌ها و معایب)

حسن بختیاری (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

پرورش به صورت متوالی دستور به تعطیلی دانشگاه‌ها و مدارس دادند تا پس از تعطیلات سال جدید (نوروز) شاید شیوع بیماری روند کاهشی داشته باشد و بتوانند مدارس و دانشگاه‌ها را آغاز کنند (ژانک و همکاران، ۲۰۲۰). با در نظر گرفتن پیامدهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی همه‌گیری این ویروس در همه ارکان زندگی مردم جهان، یکی از کارکردهای ملی که به شدت از بحران کنونی اثر پذیرفته؛ آموزش است (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۹). از این رو نظام‌های تعلیم و تربیت کشورهای جهان از جمله ایران به فکر شیوه جدید آموزش افتادند که بهترین گزینه استفاده از آموزش مجازی بود. روش‌های آموزشی مبتنی بر فضای مجازی در سال ۲۰۰۵ از سوی یونسکو به عنوان مؤثرترین روش یاددهی - یادگیری معرفی شده است. تجربه‌های کسب شده در این زمینه بسیار مفید است و آموزش و پرورش دیگر نمی‌تواند با مدل قبلی به نحو مطلوبی به آموزش بپردازد و باید تغییرات ساختاری و دیجیتالی را در سرنوشت و اولویت کاری خود قرار دهد و در سراسر کشور آن را فراگیر کند؛ بنابراین در شرایط ایجاد بحران، مانند شیوع بیماری کرونا در جهان و ایران و تعطیلی طولانی مدت مدارس ضرورت توجه به آموزش‌های مجازی و الکترونیکی بیش از پیش احساس می‌شود. (سلیمی، ۱۳۹۹).

تا قبل از بیماری کرونا بسیاری از معلمان و اساتید و فعالان نظام تعلیم و تربیت با آموزش مجازی آشنا نبودند. در آن زمان فرصت کم برای راه اندازی و درست کردن یک نرم افزار که بتواند امر آموزش را پیش ببرد باعث شد تا نرم افزارهای که برای این موضوع ساخته شد، کمبودها و معایبی داشته باشد که به مرور زمان بسیاری از آن‌ها رفع شد و بعضی دیگر همچنان ادامه دارد. آموزش مجازی در ایران به دلیل آن که تا قبل از بحران کرونا به صورت جدی دنبال نشده بود و زیرساخت‌های آن نیز فراهم نبود، در طراحی و اجرا با چالش‌های اساسی روبه‌رو شده است که موفقیت آن را کم رنگ می‌کند.

آموزش مجازی

آموزش الکترونیک یا آموزش مجازی، استفاده از فناوری اطلاعات برای دسترسی به منابع، محتوای آموزشی، برگزاری جلسات و کلاس‌های آنلاین و غیرحضوری است. در این شیوه، بخش اصلی آموزش به صورت الکترونیکی و با استفاده از بسترهای الکترونیکی و کامپیوتری انجام می‌شود و استاد و دانشجو به صورت فیزیکی و هم زمان در یک کلاس درس حضور ندارند و محتوای آموزشی با استفاده از

تاریخ به ما ثابت کرده است که هیچ گاه اوضاع بر وفق مراد باقی نخواهد بود و اتفاقاتی عجیب رخ می‌دهد که انسان‌ها را به چالش می‌کشد. قریب به یک سال و نیم است که دنیا این موضوع را به انسان‌ها یاد آوری کرده است و در تمام این مدت همه انسان‌ها را گرفتار کرده و آن‌ها را به چالش کشیده است. سالیان طولانی‌ای بود که تقریباً در همه کشورها فرایند تعلیم و تربیت در همه مقاطع تحصیلی به یک شیوه مشترک صورت می‌گرفت. به عبارت دیگر از شیوه کلاس محور و تعاملات مستقیم معلم با دانش‌آموزان استفاده می‌کردند که یک باره اوضاع تغییر کرد. ویروسی با نام کرونا وارد دنیای بشر شد و زندگی را برای همه به طور کامل مختل کرد.

آموزش عالی و آموزش و پرورش در نیمسال دوم تحصیلی (سال تحصیلی ۹۸-۹۹) با شرایط دشواری روبه‌رو شدند که ناشی از اعلام وضعیت فوق‌العاده در کشور به دلیل همه‌گیری ویروس کرونا و گسترش بیماری COVID-19 بود (وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۳۹۹). ویروس کرونا به عنوان یک خطر برای سلامت عمومی شناخته می‌شود که به عنوان بزرگ‌ترین فاجعه شیوع بیماری‌های واگیردار بعد از شیوع سندرم تنفسی سارس در سال ۲۰۰۳ شناخته می‌شود (وانگ و همکاران، ۲۰۰۳). ویروس کرونا علاوه بر این که سلامت جسمی انسان‌ها را به خطر می‌اندازد، اثرات روانی جبران‌ناپذیری را بر جوامع بشری تحمیل می‌کند. کرونا باعث ایجاد اضطراب، به خصوص در کشورهای آسیب‌دیده می‌شود (ال رایبیه و همکاران، ۲۰۲۰). پس از شیوع ویروس کرونا، کشور چین نخستین کشوری بود که دولت آن به منظور کاهش و مقابله با شیوع این بیماری دستور به تعطیلی مدارس داد و در ایران از اواخر ماه فوریه (اوایل اسفند ماه) و پس از گسترش شیوع کرونا، وزارت علوم و وزارت آموزش

روش‌های الکترونیکی (همچون فایل صوتی، ویدئو، ارتباط آنلاین و ...) به دانشجو می‌رسد

مزایا و فرصت‌ها

* تغییر و بازنگری در برنامه‌های آموزشی و سرفصل‌ها
* ایجاد تغییرات عمیق در نظام آموزشی و هدایت آن به سوی یکپارچگی آموزشی و ترک روش‌های سنتی کم‌بازده
* ایجاد چشم‌انداز دقیق‌تر برای آموزش و پرورش در بحث انتقال مطالب و یادگیری از راه دور
* توجه به داشتن برنامه ریزی راهبردی توجه به جایگاه و نقش مهم آموزش و پرورش و بهبود زیرساخت‌های اینترنتی
* برنامه ریزی برای ایجاد دوره‌های ضمن خدمت معلمان در زمینه نحوه استفاده از برنامه‌های تلفن و استفاده از فضای آموزش مجازی
* برنامه ریزی در جهت گسترش فرهنگ‌های خانواده با تکیه بر سیاست‌های آموزش
* توجه ویژه به آموزش مجازی فعال شدن آموزش‌های مجازی و تلویزیونی
* استفاده از توانایی و امکانات سازمان‌ها و ارگان‌ها مانند صدا و سیما و وزارت ارتباطات
* تأمین فرصت برابر آموزشی ایجاد فرصت آموزش برابر از طریق رسانه ملی

* همسان شدن شرایط آموزشی برای دانش‌آموزان در کل کشور
* درک واضح از شکاف‌ها مرتبط با امکانات زیر ساختی آموزش الکترونیک جهت تقویت آن
* فرصت ایجاد خلق نوآوری آموزشی ساخت و معرفی برنامه‌های داخلی برای استفاده عموم دانش‌آموزان
* ایجاد زمینه ارتباط بیشتر بین دانش‌آموزان و خانواده‌ها
* فراهم شدن فرصت بیشتر برای درگیری بیشتر اولیا با آموزش
* کم شدن دغدغه‌های جانبی خانواده مثل ایاب و ذهاب، خطرات خارج از منزل

* افزایش مهارت‌های دیجیتالی والدین، معلمان و دانش‌آموزان
* استفاده مفید و حداکثری از زمان کلاس و بهره‌گیری از روش‌های نوین سمعی و بصری موثر و همچنین امکان ارائه تکالیف بیشتر
* خانواده‌ها که امروزه بیشتر با تکالیف فرزندان درگیر هستند متوجه ارزش و نقش والای معلم شده‌اند
* ایجاد ارتباط مستمر بین اولیای دانش‌آموزان با معلمان
* سنجش میزان آمادگی معلمان و ارزیابی آنها
* ایجاد رقابت و انگیزه برای انجام به موقع تکالیف ارسال آن با معلم به وسیله دانش‌آموزان
* ایجاد اعتماد به نفس برای تدریس و به اشتراک گذاشتن در گروه کلاسی

معایب و چالش‌ها

* سیاست‌گذاری نامطلوب در اولویت نبودن آموزش و پرورش به خصوص در اختصاص بودجه برای مواجهه با بحران‌های اجتماعی و سیاسی و اقتصادی

* وجود نظام آموزشی متمرکز و یک‌سویه در برنامه‌ریزی‌های آموزشی و درسی
* ارائه نکردن راهکارهای کاربردی برای مواقع بحرانی در اسناد بالادستی

* ضعف تکنولوژی آموزشی، نبود مدیریت کارآمد رسانه ملی (تلویزیون) در اختصاص شبکه‌های تمام وقت و چندگانه‌ای به آموزش و پرورش و نبود شبکه مخصوص آموزش و پرورش برای مدیریت برنامه‌های تحصیلی در دوران ویروس کرونا و دوران پس از بحران

* نبود زیرساخت مناسب فناوری اطلاعات در همه کشورها
* آماده نبودن زیر ساخت‌های اینترنتی جامعه و سرعت پایین و هزینه بالای خدمات اینترنتی

* مدیریت ناکارآمد نبود سیستم مدیریتی قوی و کارآمد
* نبود نظارت بر اجرای صحیح طرح‌های آموزش و پرورش
* ضعف فناوری معرفی شده یک طرفه بودن آموزش‌ها از طریق تلویزیون و رسانه‌های ملی
* ممکن نبودن انتقال کامل همه مطالب درسی از طریق آموزش مجازی

* مشکل بودن آموزش مجازی برای مقطع ابتدایی (دانش آموز ابتدایی باید در کلاس و با نظارت معلم که شیوه‌های تدریس را آموزش دیده آموزش ببیند)

* نداشتن استقلال و آزادی عمل مدیریت متمرکز و وجود سیستم دستوری در نظام آموزشی کشور

* نداشتن حق تصمیم‌گیری یا تصمیم‌گیری مشارکتی
* نبود نظارت دقیق و درست آموزش و پرورش روی تدریس و عملکرد معلمان در فضای مجازی
* ممکن نبودن بازخورد دقیق از نتایج ارائه محتوای آموزشی، آزمون‌ها و پیشرفت تحصیلی
* مشخص نبودن شیوه‌های ارزشیابی درست در مقاطع تحصیلی

گوناگون
* نبود امکان برگزاری دروس عملی، حضور در لابراتور و آزمایشگاه‌ها و کلینیک‌ها برای رشته‌های علوم پزشکی

* نگرانی معلمان از سوء استفاده از تدریس‌های برخط
* نبود ارتباط مفید و موثر بین آموزگاران و دانش‌آموزان به دلیل بی‌سوادی و بی‌اطلاعی خانواده‌ها نسبت به فضای مجازی
* ممکن نبودن شبیه‌سازی فضای آموزشی متناسب با محتوای درسی

* قدرت مالی ضعیف (میانگین) خانواده‌ها (شهری؛ روستایی و عشایری) در تأمین گوشی‌های هوشمند برای همه فرزندان به اتمام نرسیدن سرفصل‌ها و بودجه بندی کتب درسی
* ممکن نبودن انتقال کامل همه مطالب درسی از طریق آموزش مجازی

*توجه نکردن به استعدادهای گوناگون دانش‌آموزان در فراگیری آموزش از طریق فضای مجازی
*تأثیر نداشتن آموزش‌های مجازی برای ناشنوایان به دلیل مشکلات خاص این دانش‌آموزان در گفتار خوانی
*نبود رابطه دو طرفه بین معلم و دانش‌آموز ناشنوا و دریافت نکردن بازخوردهای لازم لزوم تهیه محتوای الکترونیکی معلمان

*نبود ارتباط چهره به چهره بین مدرس و دانش‌آموز
*کاهش مهارت‌های دانش‌آموزان در زمینه‌های روابط اجتماعی و تعامل با همسالان
*نبود ارتباط عاطفی بین معلم و دانش‌آموزان
*تمرکز نداشتن دانش‌آموزان با موضوع درسی در فضای مجازی

*کاهش یادگیری دانش‌آموزان به علت تکرار و مرور نکردن دروس توجه نکردن لازم به درس به اندازه کلاس‌های حضوری
*گسسته شدن ارتباط دانش‌آموزان با هم
*ایجاد اضطراب و نگرانی در دانش‌آموزان و خانواده‌ها به خاطر بلا تکلیفی

*همکاری نکردن خود فرزندان در امور درسی با والدین
*دست‌رسی نداشتن همه اعضای خانواده (اعم از روستایی و عشایری) به امکانات سمعی و بصری هوشمند
*نداشتن مهارت لازم بسیاری از خانواده‌ها برای آموزش فرزندان خود در خانه
*ناتوانی خانواده‌ها در همراهی فرزندان‌شان برای انجام تکالیف درسی (به علت کم سواد، آگاه نبودن از شیوه‌های آموزش یا مشغله‌های دیگر)

*ایجاد فشارهای عصبی و تنش‌های روانی در بعضی خانواده‌ها و توجه نکردن به روحیه لطیف بچه‌ها
*نبود ارتباط مفید و مؤثر بین آموزگاران و دانش‌آموزان به دلیل بی سواد و بی اطلاعی خانواده‌ها نسبت به فضای مجازی
*آشنا نبودن والدین با روش برقراری ارتباط در آموزش‌های خانگی

*نگرانی والدین از قرار گرفتن تلفن همراه و اینترنت در دسترس فرزندان‌شان
*نبود آموزش‌های متناسب با دانش‌آموزان ناشنوا در آموزش‌های مجازی و تلویزیون

راه کارها

راه کارهایی برای معلمان

برای جلب توجه فراگیران در کلاس آنلاین، هر از گاهی به صورت تصادفی از دانش‌آموزان سوال کنید. معلم باید قوانین کلاس واقعی را در کلاس مجازی نیز پیاده کرده و به دانش‌آموزان بازخورد سریع دهد. معلم باید درباره حضور و غیاب به

دانش‌آموزان گوش زد کند و به آن‌ها یادآوری کند که مشارکت در کلاس نمرات مثبتی خواهد داشت.
در نظر گرفتن زمان اندک برای هر سوال و کاهش احتمال تقلب، (ایجاد تنش و اضطراب، تبدیل شدن به آزمون سرعت نه توانایی) ارائه هر سوال و سپس ارائه سوال بعدی پس از سپری شدن زمان پاسخ دهی به سوال قبلی، استفاده از آزمونک‌ها در طول سال تحصیلی و به دفعات زیاد، (نیاز به صرف زمان و کوشش زیاد) ارائه سوال‌های متفاوت به دانش‌آموزان مختلف به منظور کاهش احتمال تقلب (ضریب دشواری سوال‌ها باید نزدیک به هم باشد).

در درسی مانند ریاضی نمی‌توان انتظار داشت که دانش‌آموزان بنشینند و یاد بگیرند. معلمان باید یاد بگیرند که چگونه می‌توانند آموزش ریاضی را با فناوری‌های موجود تطبیق دهند و از آنها برای تدریس ریاضی استفاده کنند.

راهکارهایی برای سازمان آموزش و پرورش

*تشویق‌های مادی و معنوی به منظور ایجاد انگیزه در معلمان برای تولید محتوای الکترونیکی در نظر بگیرید.
*دوره‌های آموزشی رایگان آشنایی با نرم افزارهای تولید محتوا برای معلمان برگزار کنند.
*از تدریس و فعالیت‌های معلمان در کلاس‌های مجازی نظارت شود.

*دوره‌های مرتبط با شناخت صحیح فضای مجازی و سواد رسانه‌ای برای والدین اجرا شود.
*خانواده‌های بی‌بطاعت شناسایی شده و گوشی‌های هوشمند در اختیار آنان قرار گیرد.
*مشکل نبود اینترنت روستاها و مناطق کم توسعه با تصمیمات و بودجه بندی‌های مسئولین ذی ربط، برطرف گردد.

منابع

- سلیمی، سمانه، فردین، محمد علی. (۱۳۹۹)، نقش ویروس کرونا در آموزش مجازی، با تأکید بر فرصت‌ها و چالش‌ها، فصلنامه علمی، پژوهش در یادگیری آموزشی و مجازی.
- موسوی، سیده مریم و جعفری، فائزه. (۱۳۹۹)، آموزش مجازی در دوران کرونا، فرصت‌ها و چالش‌ها، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت، میناب.
- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت آموزشی دفتر برنامه ریزی آموزش عالی (۱۳۹۹)، نکته‌های اساسی در حفظ کیفیت آموزشی دانشگاه‌های کشور در شرایط مقابله با کرونا، دفتر برنامه ریزی آموزش عالی.
- Al-Rabiaah, A., Tamsah, M. H., Al-Eyadhy, A. A., Hasan, G. M., Al-Zamil, F., Al-Subaie, S., & Somily, A. M. (2020). Middle East Respiratory Syndrome-Corona Virus (MERS-Cov) associated stress among medical students at a university teaching hospital in Saudi Arabia. *Journal of infection and public health*, 13 (5), 687-691.
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S., & Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 coronavirus disease (COVID-19) epidemic among the general population in China. *International journal of environmental research and public health*, 17 (5), 1729.
- Zhuang, Z., Zhao, S., Lin, Q., Cao, P., Lou, Y., Yang, L., & He, D. (2020). Preliminary estimation of the novel coronavirus disease (COVID-19) cases in Iran: A modelling analysis based on overseas cases and air travel data. *International Journal of Infectious Diseases*, 94, 29-31.

جایگاه تعلیم و تربیت در دوران همه گیری کرونا

زهرا نظر علیان (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس زینبیه)

طی دو سال اخیر در زندگی بشریت یک رویدادی بنام بحران کرونا به وجود آمده که بر بسیاری از مسائل از جمله مسائل تربیتی نیز سایه افکنده و چالش هایی را بر جوامع تعلیم و تربیت وارد نموده است.

این حال علی رقم اهمیت امر تربیت، به نظر می رسد آنچه که با ظهور بحران کرونا در جامعه تعلیم و تربیت رسمی و حتی غیر رسمی اتفاق افتاده است که به بخش های مختلفی لطمه وارد کرده و آثار آن در پسا کرونا مشخص می شود. از جمله: مجازی شدن تدریس و انتقال یافتن بخش عظیمی از فعالیت های آموزشی به داخل منازل و خانگی شدن تدریس دانش آموزان، تعطیلی کلاس های حضوری و جایگزین شدن آن ها با کلاس های آنلاین و شرکت در آن با وسایل هوشمند مانند گوشی، رایانه های شخصی و...، همچنین واگذاری بخش مهم تربیت و الگوگیری به خانواده ها و پرداخته شدن صرف به بحث آموزش دانش آموزان و عدم پرداختن به ابعاد مختلف تربیتی، پرورشی و عدم الگوگیری دانش آموزان از معلم خود خصوصا در پایه ابتدایی و همچنین شکل گیری نادرست شخصیت آنان در بسترهای نامناسب و مخرب مجازی و... تنها بخشی از مشکلات پیش آمده است که همه این موارد سوای از تاثیرات روحی و روانی و جسمی و مشکلات ترک تحصیل و مسائل خانوادگی می باشد.

طبق توصیه هایی که کارگروه مطالعات فوری پژوهشگاه مطالعات اجتماعی آموزش و پرورش برای مواجهه با ترک تحصیل دانش آموزان در زمان همه گیری کووید ۱۹ (دی ماه ۱۳۹۹) ارائه کرده، عوامل موثر در ترک تحصیل صرفا به

شرایط دانش آموز و خانواده مربوط نمی شود بلکه نقش محیط آموزش و سیاست های کلان نظام تعلیم و تربیت در پیشگیری از ترک تحصیل وجود دارد.

سوال ما در این مقاله این است که تاثیرات بحران کرونا بر تعلیم و تربیت تا چه میزان بوده است؟

آیا این بیماری لطمات فراوانی وارد کرده است؟ در پسا کرونا چه اتفاقی خواهد افتاد خصوصا در عرصه تعلیم و تربیت ما؟

منظور از فلسفه تعلیم و تربیت در نظام آموزشی، پرورش، به فعل در آمدن استعدادها و قابلیت های ذهنی و فطری افراد است. در واقع آموزش باید وسیله ای برای پرورش باشد. (هاشمی، شنبهی، ۱۳۹۸)

باتوجه به سخن شهید باهنر نباید ما تعلیم را جدا و تربیت را در کناری بگذاریم بلکه بدانگونه که تعلیم را از محتوای تزکیه پرکنیم و آموزش را با روح پرورش پرمحتوا کنیم. و در گذشته هدف ما فقط یاد دادن و آموزش دادن یکسری مفاهیم بود، بدون اینکه در میان این شخص، در هویتش و در شخصیت وجودیش دگرگونی به وجود بیاید. اما باید بدانیم که معلم برای ساختن شخصیت کودک مسئول است. (شهید باهنر، ۱۳۷۶)

آموزش و پرورش وظیفه آماده کردن نسل جدید را برای جامعه امروز برعهده دارد. این امر در سطح آموزش و پرورش عمومی، شامل سلسه مهارت هایی برای زندگی و جنبه های حرفه ای آن است و هدفش این است که افرادی را که می خواهند در جامعه زندگی کنند با اصول، قواعد، ارزش ها و هنجارهای اجتماعی آشنا کند و بتواند شهروندان خوبی را تحویل جامعه دهد. (هاشمی، شنبهی، ۱۳۹۸ به نقل از سیف نراقی و همکاران، ۱۳۹۰)

بزرگترین مشکلی که امروزه جامعه بشری با آن دست به گریبان است شیوع بیماری کروناست. این شرایط بسیاری از ابعاد زندگی اجتماعی ما را تحت تاثیر خود قرار داده است. مدرسه و کارکرد مدرسه از جمله این هاست. مدارس تعطیل شده است، آموزش های کلاسی تعطیل شده است و این وضعیت نگرانی های زیادی را برعموم مردم و خانواده ها به ویژه برانگیخته است. از آنجایی که این شرایط پیش بینی نشده بود، آمادگی برای مقابله با این چالش آنچنان نیست.

امروزه بررسی فعالیت های آموزشی مؤید به این واقعیت است که نگاه سنتی به تعلیم و تربیت دیگر نمی تواند پاسخگوی نیازهای نسل امروز در عصر ارتباطات باشد این ناتوانی تحول در برنامه های آموزشی و تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات را در این برنامه ها امری ضروری و اجتناب ناپذیر ساخته است. (عبادی ۲۰۰۵).

یکی از مشکلات که در حیطه تعلیم و تربیت از نظر اهداف آموزشی به وجود آمده است، ترک تحصیل می باشد.

یافته‌های این مقاله نشان داد امروزه با به وجود آمدن بحران کرونا که مسئله‌ی کاملاً جدیدی است و تغییر سبک آموزش و رفتن به سمت آموزش غیر حضوری و درس خواندن در منزل در کنار خانواده، طبیعتاً مسائل و مشکلات تغییر کرده و گسترده تر شده اند. در این مقاله به دنبال پاسخ به سوالات پژوهش به این نتیجه خواهیم رسید که تأثیرات بحران کرونا بر تعلیم و تربیت بسیار گسترده است. و بسیاری از این مشکلات در پسا کرونا نمایان خواهند شد.

مطمئناً برای پیشرفت در راه تعلیم و تربیت و بهتر شدن شرایط در بحران کرونا که معلوم نیست تا چه زمانی با آن دست به گریبان خواهیم بود، سرمایه‌گذاری مناسب جهت برخورداری دانش‌آموزان از امکانات هوشمند مانند گوشی یا رایانه شخصی برای دانش‌آموزان محروم جهت شرکت در کلاس‌ها و اینترنت نامحدود، امری مهم و حیاتی خواهد بود از سوی دیگر برنامه‌ریزان آموزشی باید با هم‌فکری یکدیگر سعی در کاهش مشکلات تدریس مجازی و بهبود آثار زیان بار آن شوند و باید به بخش تربیتی و پرورشی و شکل‌گیری شخصیت و الگوگیری دانش‌آموزان که در این شرایط مورد بی‌مهری واقع شده چاره‌ای اندیشید.

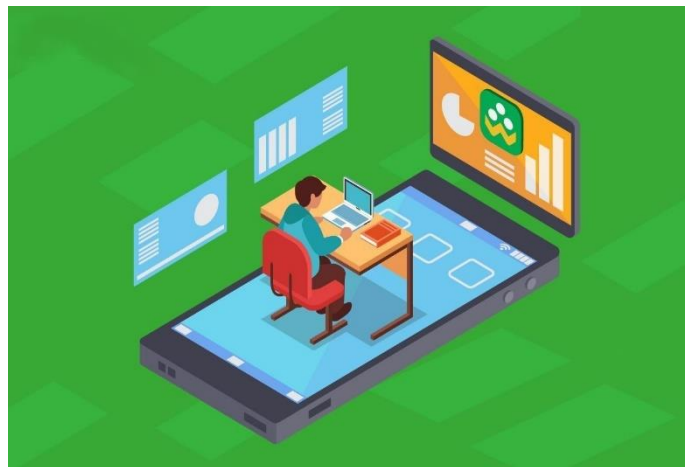
منبع

۱. کارگاه مطالعات فوری پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش ۱۶/ دی ماه ۱۳۹۹

از سوی دیگر ازدواج زود هنگام دختران (به عنوان دلیل ترک تحصیل و پیامد ترک تحصیل: تحت تأثیر افزایش مشکلات اقتصادی ناشی از همه‌گیری کووید ۱۹)، انتظار والدین از دختران در خانه برای مشارکت در خانه و کار کودکان (به خصوص پسران) برای کمک به معاش خانواده که هر دو وضعیت (دختران و پسران) به کاهش حضور در جلسات آموزشی منجر می‌شود.

از سوی دیگر استفاده طولانی مدت از ابزارهای دیجیتال و رسانه‌های اینترنتی در طول روز، با عنوان اعتیاد دیجیتال یا اعتیاد اینترنتی شناخته می‌شود. در زمینه آثار این‌گونه اعتیاد بر جنبه‌های روحی، روانی، جسمی کاربران در میان محققین اجماع وجود ندارد، اما برخی از مهم‌ترین پیامدهایی که در تحقیقات به آن اشاره شده عبارتند از: سطح سلامت جسمانی پایین، عزت نفس کم، تنهایی و کم‌رویی، استرس، کسالت، و درگیری‌های خانوادگی. (قربانی، کریمیان ۱۳۹۹ به نقل از Daniel KarDdefelt, ۲۰۱۷)

با توجه به گذاردن اوقات کودکان و نوجوانان نسل جدید در این فضا و ارتباطات خاص آن، بخشی از تربیت اجتماعی و نحوه تعامل و گفتگوی او با دیگران در همین فضا شکل می‌گیرد. بنابراین اگر یکی از مسئولیت‌های اصلی خانواده و مدرسه را تربیت اجتماعی و آموزش آداب معاشرت به نسل جدید بدانیم، باید علاوه بر فضای واقعی، برنامه و راهنمای ویژه‌ای در زمینه آداب معاشرت و تعاملات فضای مجازی نیز داشته باشیم. چرا که کودک و نوجوان به دلیل تجربه محدود ارتباط اجتماعی و از سوی دیگر راحتی برقرار تعامل و ابراز عقیده و نظر در فضای مجازی، در شرایطی قرار دارد که ممکن است تعاملات خود را از همین سن به اشتباه شکل دهد. توجه والدین و معلمان به این مسئله و ارائه راهنمایی‌های مناسب از سوی ایشان گامی در جهت رفع این مشکل خواهد بود. (قربانی، کریمیان ۱۳۹۹)

مهارت‌های فردی - اجتماعی

تاب آوری

مهدی اسکندری (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

مردم پس از گرفتار شدن در مشکلات و از دست دادن‌ها، به احساس غم، اندوه و طیف وسیعی از احساسات دیگر می‌رسند. مسیر دستیابی به انعطاف پذیری از طریق کار و توجه بر روی اثرات استرس و وقایع دردناک ایجاد می‌شود. ارتقاء تاب آوری منجر به رشد افراد در به دست آوردن تفکر و مهارت‌های خود مدیریتی بهتر و دانش بیشتر می‌شود. هم چنین تاب آوری با روابط حمایتی والدین، همسالان و دیگران و همچنین با باورهای فرهنگی و سنتی به افراد برای مقابله با ضربه‌های غیر قابل اجتناب زندگی کمک می‌کند. تاب آوری در انواع رفتارها، افکار و اعمال می‌تواند آموخته شود.

شوخ طبیعی خودشان را حفظ کنند و هم می‌توانند با دیگران صمیمی شوند. ضمن این که این گونه آدم‌ها می‌توانند سنگ صبور خوبی باشند، وقتی برایشان حرف می‌زنید، خوب گوش می‌دهند و خودشان را جای شما می‌گذارند. در ضمن آن‌ها طیف وسیعی از مهارت‌ها و راهبردهای اجتماعی، شامل مهارت‌های گفتگو و احترام گذاشتن به احساسات و عقاید دیگران که در تعاملات اجتماعی بسیار مهم است را دارا هستند.

۴. خوش بینی

اعتقاد راسخ به این که آینده می‌تواند بهتر باشد، احساس امید و هدف مندی و باور به این که می‌تواند زندگی و آینده خود را کنترل کنند و موانع احتمالی نمی‌تواند آن‌ها را متوقف سازند، از ویژگی‌های بارز افراد با تاب آوری بالاست.

۵. همدلی

تاب آورها دارای توانایی برقراری رابطه توام با احترام متقابل با دیگران هستند که موجب به هم پیوستگی اجتماعی یعنی احساس تعلق به افراد، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی می‌شود.

افراد تاب آور چه ویژگی‌هایی دارند؟

۱. احساس ارزشمندی

پذیرفتن خود به عنوان فردی ارزشمند و احترام قائل شدن برای خود و توانایی‌های خویش، دوست داشتن بی‌قید و شرط و سعی در شناخت نقاط مثبت خود و پرورش دادن آن‌ها و از طرف دیگر شناخت نقاط ضعف خود، کتمان نکردن آن‌ها و سعی برای برطرف نمودن نارسایی‌ها.

۲. مهارت حل مسئله

افراد با تاب آوری بالا در مقابل شرایط مختلف انعطاف‌پذیر هستند و توانایی بالایی در پیدا کردن راه‌حل‌های مختلف در باره یک موقعیت یا مسئله خاص دارند. هم چنین این افراد توانایی ویژه‌ای در تجزیه و تحلیل واقع بینانه مشکلات شخصی و پیدا کردن راه‌حل‌های کارساز برای حل و فصل مشکلاتی که به آسانی و سریع حل نمی‌شوند را دارند.

۳. کفایت اجتماعی

این دسته از افراد مهارت‌های ارتباط با دیگران را خیلی خوب آموخته‌اند. آن‌ها می‌توانند در شرایط سخت هم

۶. اعتماد به نفس

بدون اعتماد به نفس، در شرایط سخت و بحرانی مغلوب خواهیم شد. حتی اگر مهارت‌های قوی در هر کاری داشته باشیم. اعتماد به نفس از بزرگ‌ترین مهارت‌هایی است که هرکسی باید به دستش بیاورد.

شش روش افزایش تاب آوری (پیشنهاد شده از سوی انجمن روانشناسی آمریکا):

۱. **برقراری روابط بین فردی:** حفظ روابط خوب با اعضای خانواده و دوستان، شاخص مهمی برای افزایش تاب آوری است.

۲. **ندیدن بحران‌ها به صورت موقعیت‌های برطرف نشدنی:** فراز و نشیب‌های زندگی غیرقابل اجتناب است. هر چند ما نمی‌توانیم حقیقت این مشکلات را تغییر دهیم، اما می‌توانیم تفسیر خودمان را از این موقعیت‌ها عوض کنیم. آن را حل نشدنی ندیده و گام‌های مثبتی که می‌توانیم در جهت رفع مشکل برداریم را انجام دهیم.

۳. **هدف‌گذاری:** داشتن هدف در زندگی و توانمندی برای هدف‌گذاری، شاخص مهمی در تاب آوری است. فردی که هدف‌گذاری را به زندگی خویش ضمیمه می‌کند، جهت‌گیری آینده خود را افزایش می‌دهد و برای تحقق بخشیدن به آن تلاش خواهد کرد.

۴. **داشتن اقدام‌های قاطعانه:** برخی افراد ممکن است هنگامی که با مشکلی مواجه می‌شوند، منتظر باشند تا مسائل خودشان حل شوند. در مقابل، افراد تاب آور با عمل جسورانه در موقعیت‌های نامطلوب سعی در حل مسائل دارند.

۵. **پرورش دیدگاه مثبتی از خود:** قبل از سعی برای حل موفقیت‌آمیز مسائل، فرد باید به توانایی خود برای انجام آن باور داشته باشد و به توانایی خود اعتماد کند. هیچ شخصی بدون این باور نمی‌تواند گام‌های ضروری را برای حل مسائل بردارد.

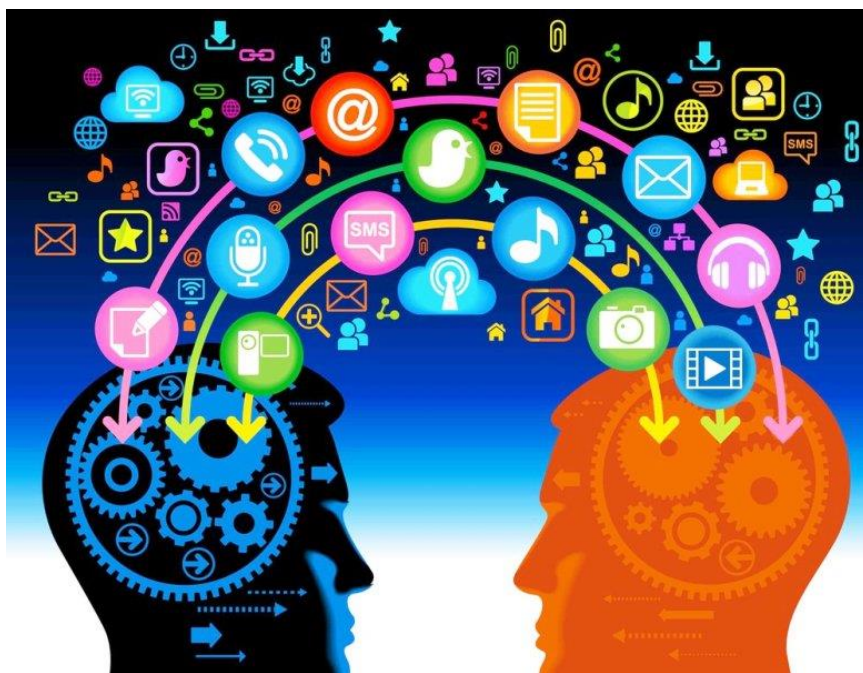
۶. **مراقب خود بودن:** فردی که می‌تواند با حساسیت هیجانات و نیازهای شخصی خود، صرف زمان برای خود، حفظ سلامت جسمانی و مشارکت در فعالیت‌هایی که فرد از آن لذت می‌برد را مشخص کند. فردی که می‌تواند خود را به لحاظ جسمانی و روان شناختی متناسب نگه دارد، کوشش‌ها و اشتیاق بیشتری برای حل مشکلات از خود نشان خواهد داد.

در بررسی مطالب فوق می‌توان این برداشت را داشت که دید مثبت و فعالیت‌های مثبت و موثری همچون هدفمندی و برقراری روابط موثر اجتماعی می‌تواند در تاب آوری موثر باشد. پس نیاز است که با دید ویژه‌ای به این مولفه نگاه کرد و برای آن‌ها اقدامات مناسبی در نظر گرفت.

منبع

کتاب تاب آوری در سیلی واقعیت، راس هریس، انتشارات سبزان

سواد رسانه‌ای

مهرداد جداخانلو (دانشجوی کارشناسی مشاوره دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

رسانه‌ها اعم از تلویزیون، رادیو، اینترنت، فیلم، روزنامه و مجله‌ها به طور فزاینده‌ای اطلاعات، سرگرمی و آگهی‌های مختلف را به افراد جامعه عرضه می‌کنند و نقشی مهم در شکل دهی و نفوذ به فرهنگ، ارزش، باور، اعتقادات و دیدگاه‌ها را در بر دارند. در دوران جدید با ویژگی ظهور وسایل ارتباطاتی نوین، جوامع تحت نفوذ، تحت شعاع بمباران اطلاعاتی و رسانه‌ای قرار گرفته و به نظر می‌رسد به منظور بقاء در این شبکه اطلاعاتی که در سراسر محیط فرهنگی انسان ریشه دوانده، حفظ استقلال فکری و اندیشه، اجتناب از انفعال، بهره‌مندی از تفکر انتقادی و افزایش توانایی گزینش و انتخاب و رویارویی با این فرآیند پیچیده و فراگیر از طریق تکوین و تکامل سواد رسانه‌ای قابل حصول تلقی می‌شود (بیران، ۱۳۸۷). یکی از ابزارهای مقابله با "قدرت نرم" و "جنگ رسانه‌ای"، آموزش سواد رسانه‌ای و اولویت دادن به سواد رسانه‌ای به عنوان مهارتی حیاتی برای شهروندان در قرن ۲۱ است.

آموزش سواد رسانه‌ای به عنوان مهارتی مهم در جهت مقابله با جنگ رسانه‌ای است که منجر به افزایش ظرفیت تحلیل شهروندان در مواجهه با رسانه‌ها می‌گردد و باعث می‌شود تا آنان به جای آن که تسلیم محتوای پیام‌های رسانه‌ای شوند و منفعلانه هر آنچه دریافت می‌کنند بپذیرند، تلاش نمایند تا به عنوان یک مخاطب فعال معنای نهفته در پیام‌ها را درک و به رمزگشایی و ارزیابی پیام‌ها بپردازند و برخوردی فعالانه با پیام‌های رسانه‌ای داشته باشند.

شخص دارای سواد رسانه‌ای از منظر صاحب نظران ارتباطات:

- ✓ از رسانه‌ها عاقلانه، هدفمند، با مدیریت، برنامه‌ریزی و به طور موثر استفاده می‌کند.
- ✓ وقتی پیام‌های رسانه‌ای را ارزیابی می‌کند، در تفکر انتقادی شرکت می‌کند.
- ✓ اعتبار اطلاعات را از منابع مختلف ارزیابی می‌کند و صرفاً به یک منبع اطلاعاتی اکتفا نمی‌کند.
- ✓ قدرت پیام‌های رسانه‌ای را درک می‌کند و می‌داند که چطور آن‌ها را آگاهانه‌تر بخواند، ببیند یا بشنود.
- ✓ از تاثیر رسانه‌ها بر شکل‌گیری عقاید، باورها، ارزش‌ها و رفتارها آگاهی دارد.

رسانه‌ها با تولید و انتشار پیام‌های گوناگون در بسترهای وسیع با حضور و نفوذی عمیق در فرآیند تبادل اطلاعات و اخبار، در تغییر اندیشه، فرهنگ، باورها و رفتار آحاد مردمی نقشی قابل دارند. پس ضروری است که مخاطبان با نگاهی تیزبین و موشکافانه با این فرآیند اطلاعاتی برخورد کنند.

سواد رسانه‌ای توانایی استفاده، تحلیل و ارزیابی تصاویر، صداها و پیام‌هایی است که در زندگی روزمره با آن‌ها روبرو هستیم و بخشی قابل از فرهنگ روزانه انسان تلقی می‌شود. همچنین سواد رسانه‌ای توانمندی ارتباط مؤثر از رسانه‌های قابل دسترس را شامل می‌شود.

۴. اهمیت روزافزون اطلاعات و ارتباطات تصویری

درحالی که زندگی ما تحت تاثیر تصاویر دیداری از لوگو و بیلبوردها به اندازه ساختمان گرفته تا وب سایت‌های اینترنتی می‌باشد، اما متأسفانه هنوز در مدارس ما جزوه چاپی تدریس می‌شود. از آن جایی که ما در دنیای چندرسانه‌ای زندگی می‌کنیم، ضرورت دارد تا تغییر اساسی در آموزش جزوه‌های سنتی صورت گیرد و یادگیری نحوه خواندن لایه‌های مختلف اطلاعات بر اساس تصاویر، مورد استفاده قرار گیرد.

۵. اهمیت اطلاعات در جامعه و ضرورت یادگیری درازمدت

پردازش اطلاعات و خدمات اطلاعاتی هسته اصلی بهره‌وری هر ملتی را تشکیل می‌دهد اما رشد صنایع رسانه‌ای جهانی، وجود صداهای مستقل و تصاویر متفاوت را به چالش می‌کشاند. آموزش رسانه ای می‌تواند هم به شهروندان کمک کند تا بدانند که روند تولید اطلاعات به چه صورت است و این مطالب چگونه عقایدشان را تحت تاثیر قرار داده و دگرگون می‌نماید. با توجه به این که فن‌آوری‌ها و تکنولوژی‌های ارتباطی و رسانه ای دائماً در حال تغییر و توقف ناپذیر هستند، این یادگیری باید مادام‌العمر باشد.

با توجه به مطالب فوق و اهمیت موضوع سواد رسانه ای، ضروری است توجه ویژه به آن داشته باشیم و با دقت و کنکاش بیشتری پیام‌هایی که در رسانه‌های مختلف اعم از تلویزیون، شبکه‌های اینترنتی، روزنامه و... منتشر می‌شوند را بررسی کنیم و به راحتی هر موضوعی را قبول نکنیم. آگاه باشیم که افراد سودجو با در اختیار داشتن رسانه‌ها در دنیای امروز می‌توانند در طرز فکر ما، عقاید و سبک زندگی ما اثر گذار باشند.

منابع:

- اهمیت آموزش سواد رسانه ای در قرن بیست و یکم (دکتر بهاره نصیری، دکتر بهاره بخشی، سید محمود هاشمی)
- بیران، صدیقی (۱۳۸۷). «سواد رسانه ای در برخورد با خشونت»
- براون، جیمز (۱۳۸۶). «رویکردهای سواد رسانه ای» ترجمه پیروز ایزدی. فصل نامه رسانه، شماره ۶۸، صفحات ۵۱-۷۰.
- سلطانی فر، محمد (۱۳۸۶). «سانسور یا سواد رسانه ای» فصل نامه رسانه، شماره ۶۸، صفحات ۱۰۷-۱۲۲.

- از جهان متکثر و متنوع فرهنگی آگاه است و دیدگاه‌های مختلف را ارج می‌نهد.
- عقاید، دیدگاه‌ها و بینش خود را به وضوح و خلاقانه با استفاده از اشکال مختلف رسانه‌ای بیان می‌کند.

اهمیت آموزش سواد رسانه‌ای به شهروندان در عصر جهانی شدن از دیدگاه صاحب نظران ارتباطات:

۱. تاثیر رسانه‌ها بر فرایند دموکراتیک جامعه

در فرهنگ رسانه‌ای جهانی، افراد به دو مهارت نیاز دارند تا بتوانند شهروندان دموکراتیک باشند. این دو مهارت شامل: تفکر انتقادی و بیان عقاید شخصی است. سواد رسانه‌ای این دو مهارت را دربردارد. سواد رسانه‌ای شهروندان جهانی را قادر می‌سازد که مطالب رسانه‌ای را دسته‌بندی و تفکیک کرده، فهم، درک، مشارکت و تبادل نظر در مباحث عمومی داشته و در نهایت تصمیمات مهمی را مثل حضور در پای صندوق‌های رأی بگیرند.

۲. استفاده بسیار زیاد از رسانه

چه وقت یک شخص به بازی‌های ویدیویی، تلویزیون، موسیقی پاپ، رادیو، روزنامه‌ها، مجلات، بیلبوردها و اینترنت و حتی تیشترها توجه می‌کند؟ ما در یک روز بیشتر در معرض پیام‌های رسانه‌ای هستیم تا زمانی که پدران ما و پدربزرگ‌هایمان در یک سال با پیام‌های رسانه‌ای مواجه بوده‌اند. سواد رسانه‌ای به ما مهارت‌هایی را آموزش می‌دهد که احتیاج داریم و می‌توانیم ایمن‌تر از دریای تصاویر و پیام‌ها در طول زندگی‌مان بگذریم.

۳. تاثیر رسانه بر شکل دهی ادراک، عقاید و طرز فکر

زمانی که دامنه دانش و مطالعاتمان پیرامون تاثیرگذاری رسانه‌ها محدود و ناچیز است، واضح است که تجربیات رسانه‌های تاثیر مهمی بر نحوه درک ما، تحلیل ما، عملکرد ما و نوع نگرش ما از زندگی دارد. آموزش رسانه‌ای می‌تواند در درک این تاثیرات به ما کمک کند تا به این تاثیرات وابسته نشده و آن‌ها را مهار کنیم پیش از آنکه مغلوبشان شویم.

عوامل معنا بخشیدن به زندگی

امیر حسین پوربخشی (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

معنا در زندگی حس آرامش‌بخش و امیدوار کننده‌ای است که جریان زندگی را گوارا می‌کند و بودن را لذت‌بخش می‌سازد. معنا در زندگی در واقع همان هدف از زندگی و مفهوم زندگی است. برای همین است که انسان‌ها در تلاشند تا برای زندگی خویش معنا بسازند. معنا در زندگی از یک فرد به فرد دیگر و از یک لحظه به لحظه دیگر متفاوت است؛ در واقع یکتایی و وحدت انسان، وی را ممتاز کرده است و به وجود و هستی او معنا بخشیده است. معنا می‌تواند خوب و حتی بد باشد. گاهی معنا در باطن افراد است که آن را نشان نمی‌دهند. پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند معنا در زندگی با سلامت معنوی، سلامت روانی، افزایش تاب‌آوری، کاهش اختلالات روانی و افزایش سرسختی روان‌شناختی، ارتباط مثبت و معناداری دارد. معنا در زندگی موجب افزایش شادمانی، رهایی از رنج‌ها و موجب رسیدن شما به خواسته‌هایتان، رشد شخصیتی می‌شود. در فلسفه سه معنا برای زندگی مطرح می‌شود. گاهی معنا به معنای ارزش است، اینکه زندگی چقدر می‌ارزد و می‌صرفد. همچنین در اینجا بحث عقلانیت عملی مطرح می‌شود که این اصل را یادآوری می‌کند، هزینه‌ای که شما در زندگیتان برای فعالیتها و اقداماتتان انجام می‌دهید چه ارتباطی با فایده آن دارد؛ که در بدترین حالت ممکن باید هزینه و فایده مساوی و در بهترین حالت ممکن باید هزینه کم‌تر از فایده باشد، در غیر این صورت باید آن کار را کنار گذاشت. معنای دیگر هدف زندگی است؛ که هدف باید قابل تحسین باشد، باید از هدف‌های دیگر قابل تحسین برتر یا برتری‌هایی داشته باشد و اگر قرار است دو نفر آن هدف را دنبال کنند، همدیگر را زیر پای نگذارند. معنای آخر کارکرد زندگی است که هم در هستی وی و هم در تاریخ نوع بشر (دلیل آمد و شد بشر و دلیل آمد و شد شخص خود من) مطرح می‌شود.

می‌کند. و مهمترین مطلب در مورد عشق این است که موجب کامل شدن و رشد شما می‌شود.

۲. خانواده: کانونی که موجب آرامش عاطفی دائمی است. همانند عشق ویژگی‌های مثبت شما را تحسین و از اشتباهات و ویژگی‌های نامطلوب شخصیتی شما چشم‌پوشی می‌کنند. بر روی شما شناخت دارند و شما را در درک بخش‌های کلیدی وجودتان یاری می‌دهند. شما در حضور آن‌ها بدترین و بهترین خود را به نمایش می‌گذارید.

چند عامل وجود دارد که با شناخت آن‌ها و دانستن چند نکته کاربردی در مورد آن‌ها می‌توانید به معنا در زندگی خود نزدیک شوید و حتی آن را بیابید.

۱. عشق: شاید ریشه‌های عشق را باید در تنهایی جست. در عشق محدودیتی وجود ندارد، شما محبت خود را به شخص یا چیزی ابراز می‌کنید و از ناحیه آن محبت دریافت می‌کنید؛ در واقع روابط محبت آمیز وجود دارد. عشق واقعی به همه ابعاد شما توجه دارد، نقاط مثبت و موثر شما را تحسین می‌کند و از بدی‌ها و خطاهای شما چشم‌پوشی

۸. دین و اخلاق: یکی از دلایلی که موجب بحران در معنایابی شده است فاصله گرفتن از دین و اخلاق و به صورت روشن‌تر از آن از خداوند است. معنا در زندگی با مسائل معنوی، دینداری و ایمان به خدا پیوند خورده است. توجه به دین و اخلاق یکی از عوامل موثر در دستیابی معنا در زندگی است. خداوندانسان را جهت هدف والایی آفریده است. در آیات و احادیث مختلف اشاره شده است دلیل آفرینش انسان و زندگی وی آزمایش اوست، که در نهایت موجب آمادگی و پختگی در وجود وی می‌شود و باعث رسیدن او به کمال مطلوب و مبدا کمال می‌شود.

۹. عوامل دیگر: اما برخی عوامل که بیشتر جنبه اجتماعی دارند نیز در معنایابی شما را یاری می‌بخشند، مثل: افزایش خودکارآمدی عمومی، ارزش‌های اجتماعی، انعطاف‌پذیری شناختی، حمایت‌های اجتماعی، کارکردهای خانوادگی و آموزش‌های موثر برای خانواده‌ها در جهت ایجاد خانواده سالم در این امر و معنا درمانی گروهی.

منابع

- کتاب انسان در جستجوی معنا نوشته ویکتور فرانکل ترجمه امیر لاهوتی
- کتاب معنا زندگی نوشته آلن دوباتن ترجمه هما قتاد
- کتاب درباره معنی زندگی نوشته ویل دورانت ترجمه شهاب‌الدین عباسی
- مقاله معنی در زندگی در قرآن کریم نوشته دکتر ابراهیم فتح‌الهی

۳. کار: هدف از زندگی حرفه‌ای داشتن شغلی است که با شخصیت شما همخوانی داشته باشد و معتبر باشد. کار موثر ویژگی‌هایی مثل نظم، وجود کارگروهی، رفتار حرفه‌ای، کمک به دیگران، فوایدی اجتماعی، خلاقیت و البته درآمد و پول دارد.

۴. دوستی: دوستی باید هدفدار باشد. زندگی اجتماعی را معنا دار کند. بتوان از او درخواست کمک کرد، به شما در خودشناسی کمک کند. در کنار آن‌ها اوقات خوبی را سپری کنید و تفریح داشته باشید. در این راه دوستان قدیمی خود را به عنوان بخش‌های با ارزش و جذاب وجودیتان جدی بگیرید و به مسئله طیف دوستان توجه کنید؛ مثلاً شما در برابر همه دوستانتان رفتارهای یکسان یا ارتباطات یکسان ندارید یا از هر کدام انتظارات مساوی ندارید.

۵. فرهنگ: مجموعه‌ای از آداب و رسوم و عقاید و افکارها که شما را در رسیدن به معنا در زندگی یاری می‌دهند. مسائلی مثل هنر، ابزاری برای بیان احساسات قدیمی، کتاب، لباس و حتی سفر و در کل عادت‌ها و افکاری که شماها می‌توانید داشته باشید در معنایابی شما بسیار تاثیر دارند.

۶. طبیعت: درک و فهم طبیعت و زیبایی آن خواه پدیده‌های طبیعی باشد خواه حیوانات حس زیباشناختی عمیقی در شما به وجود می‌آورد، همانند حسی که در هنر نهفته است، این امر می‌تواند رسیدن به معنا در زندگی را در شما تسهیل ببخشد.

۷. فلسفه: فکرکردن در این بخش بسیار اهمیت دارد. اشاره شد که معنایابی با درک وجودی پیوند دارد، همچنین خودشناسی و خودآگاهی در این امر مهم است، به همین جهت آگاهی، تفکر، تعقل و استنتاج منطقی از وجود خود و به دنبال آن در معنایابی اهمیت می‌باید. بسیار شایسته است که شما افکارتان را بر روی کاغذ بیاورید و بر روی آن‌ها تامل کنید، آگاهی کسب کنید و آن‌ها را بررسی کنید. همچنین تبدیل احساسات به ایده هم به شما بسیار کمک می‌کند.

زنگ تفریح

داستان

نویسنده : کمیل محمدی

سراب و صرع

سهراب : "آقای دکتر قدیما هم صرع داشت، هر وقت قرصاشو نمیدادم چند ساعت بعدش میوفتاد رو زمینو..."

دکتر میان سخنش پرید و پرسید : "سراب چند سالته؟"

سراب جواب داد : "۱۷ سالمه آقای دکتر، امسال کنکور دارم."

دکتر : "به به سلامتی چه رشته ای؟"

سراب : "رشتم تجربیه، میخوام فقط رشته داروسازی بخونم."

دکتر : "چرا فقط داروسازی؟؟"

سراب : "میخوام یه روزی یه دارویی بسازم برای مریضای صرع که فقط یه دارو مصرف کنن و با خودشون هزارتا دارو اینو اونور نبرن."

دکتر به نسخه ای که داشت برای سراب مینوشت نگاه کرد و آهی آروم کشید و رو به سراب کرد و گفت : "درکت میکنم، سخته ولی تا داروساز شدنت خیلی مونده پس یکم طاقت بیار و این دارو هارو همیشه با خودت ببر بیرون."

سپس رو به سهراب کرد و گفت : "این دارو هارو تهیه کنین دوباره و مثل چندسال پیش که همیشه با اینا جلوگیری میکردید از صرعش اینبارم اینکارو کنین"

سهراب رو به سراب کرد و گفت : "برو بیرون الان میام."

سراب رفت بیرون از اتاق دکتر.

سهراب گفت : "آقای دکتر ممکنه زبونم لال سخته مغزی سراغش بیاد؟؟"

دکتر گفت : "اگه دارو هارو به موقع و درست مصرف کنه و یادش نره جلوی صرعش رو میگیره و کمتر این اتفاق میوفته و چندتا نکته یک. روی شکم خوابه ، دو. حواستون به زبونش باشه تا موقعی که غش کرد و افتاد زمین زبونش رو اسیب نزنه فک چون فک قفل میشه و زبونش بین دندوناش باشه ممکنه بیره."

سهراب گفت : "چیکار کنیم زبونشو خب؟؟"

دکتر گفت : "بهش یه دستمال ضخیم بده که همراهش باشه و هر وقت افتاد رو زمین یکی از جیبش دستمال رو بزاره لای دهنش تا فک به اون فشار بیاره و هیچ وقت تنهانش نذار."

سهراب گفت : "من خودم معلمم، مدرسه‌اش رو چطوری حواسم باشه بهش؟"

دکتر گفت : "بنظرم مدارس غیرحضوری ثبت نامش کن یا به مدرسه بسپر که

داستان

حواسشون باشه ولی سعی کن به مدرسه نگی تا بهش نگاه بدی نداشته باشن بقیه چون مورد داشتیم مریض بنده فهمیدن در مدرسه صرع داره به زور و اجبار دیگه اولیا منتقلش کردن یه مدرسه دیگه.

سهراب از آقای دکتر تشکر کرد و با فکری کاملاً مشغول پیش سراب رفت سراب گفت: "داداش سهراب؟؟ مامانی دیگ نیست که مراقب من باشه توی مدرسه، تو چطوری میخوای بیای مدرسه ما؟؟" سهراب گفت: "داداش فدات بشه بالاخره یه کاریش میکنم میخوام ببرمت پیش خاله مریم."

سراب گفت: "ایول خاله مریممممممممم" سهراب سراب رو به خونه خاله مریم برد و راه افتاد به اداره آموزش و پرورش محل خدمتش. به اتاق مدیر رفت و ماجرا رو کامل تعریف کرد. آقای سلیمانی گفت: "برادره من بنظرت اولیای بچه های اون مدرسه قبول میکنن که یک معلم مرد معلم دخترای هفده، هجده ساله شون باشه؟؟"

سهراب گفت: "کاملاً حق با شما و اولیای دانش آموزاس ولی فرض کنن سره کلاس ریاضی از شهر یک دفعه منتقل شدن به مناطق دور افتاده و اونجا هم معلم خانم نیست و من حاضرم توی نمازخونه زنگ های تفریح استراحت کنم تا کلاس ها شروع بشه و همه این سختی ها رو فقط بخاطر خواهرم بجون میخرم وگرنه چرا باید برم دبیرستان دخترانه؟؟"

آقای سلیمانی در فکر بسیار عمیقی فرو رفت و گفت: "بذار با مدیر اون دبیرستان صحبت کنیم."

آقای سلیمانی با مدیر دبیرستان تا حدود نیم ساعت داشتن با هم حرف میزدن و آقای سلیمانی وقتی تلفنشون تموم شد رو به سهراب کرد و گفت: "آقای بمانی با خانم مودنی صحبت کردم و گفتند بصورت آزمایشی برای یک ماه قبول میکنند و اگر صلاح بدوند شما تا آخر سال تحصیلی امسال اونجا خدمت میکنید."

فردای اون روز دیگه هیچ استرسی نداشت سراب چون برادرش معلم اون مدرسه ای شده بود که سال آخر مدرسه اش رو داشت با راحتی تحصیل میکرد اما روزگار همیشه بر خواسته های آدم سپری نمیشه، اولیا به مدیر مدرسه شکایت و گلایه کردن، روز به روز شکایت ها بیشتر و نگاه دانش آموزان به سهراب بد میشد اما از موضوع بیماری سراب فقط مدیر خبر داشت!

داستان

امتحان ریاضی میان نوبت اول قرار بود برگزار بشه و سهراب دیگه دانش آموزان رو در کلاس هفته قبل امتحان میان نوبت رفع اشکال کرد.

امتحان برگزار شد و تنها سراب نمره ۲۰ رو کسب کرد و این نمره باعث افزایش اعتراض دانش آموزان شد و آنها مدعی بودند که سهراب به سراب سوالات امتحانی رو داده و پارتی بازی شده، مدیر بخاطر رفع ابهامات جلسه ای با سهراب و اولیای دانش آموزان کلاس سهراب ترتیب داد.

سهراب در میان جلسه بلند شد و گفت: "دوستان بنده همان گونه که با دیگه دانش آموزان تدریس داشتم همان گونه هم با خواهرم سراب در منزل رفع اشکال میکردم، من اصلا سوالات رو...."

اولیای دانش آموزان: رفع اشکالتون خیلی میثر بود بچه های ما هم ۲۰ میگرفتند پس چرا فقط خواهر شما ۲۰ گرفته؟"

سهراب گفت: "من کم و کاستی نداشتم، تمام سوالات از داخل خوده کتاب بود و تدریس بنده بود"

یکی از اولیای دانش آموزان گفت: "شما سوالات را طراحی کردید ولی به خواهرتون سوالات رو قایمکی و در منزل دادید تا ۲۰ بگیره، اصلا چرا باید مرد داخل دبیرستان دخترونه باشه؟؟؟"

سراب صدای داد و پیداد رو میشنید و در راهرو منتظر سهراب بود، همکلاسی هاش بهش نزدیک شدن و گفتند: "تو قلب کردی، اگه برادرت نبود تو ۲۰ نمیگرفتی!"

سراب تکذیب میکرد ادعا های هم کلاسی هایش را ولی کو گوش شنوا تا اینکه یکی از دانش آموزان رو به سراب کرد و گفت: "پس اگه برادرت کمک نکرده تو قرص خوردی تا خواست جمع بشه سره امتحان."

سراب خواست بگه قرص برای چه بیماری هستش ولی یادش اومد که بیماری اش را فاش نکنه تا بخاطر بیماریش و بی آگاهی از بیماریش یه جو دیگه ضد خودش و برادرش ایجاد بشه.

یکی از دانش آموزا از توی کوله پشتیش قرص رو قایمکی برداشته بود و رو به سراب کرد و گفت: "پریمیدون حواس آدم رو جمع میکنه؟ بچه ها قبل امتحاناتون از این قرصه بخورید مثل سراب ۲۰ بگیرید."

سراب اومد که قرص رو پس بگیره از همکلاسیش ولی داخل یک ورق قرصش فقط یک قرص بود که همکلاسیش دوان دوان رفت کنار آب خوری و اون قرص رو بلعید. سراب رسید بهشون و دید همه همکلاسیشون رو گرفتند و

داستان

همکلاسیش میگفت: "نمیتونم تعادل رو حفظ کنم، وای سرم گیج میره..." سراب به خودش اومد و دید قرصی نداره که پیشگیری بکنه از عود غش کردن و صرعش و دید سرای دار مدرسه جلوی درب مدرسه نیست و تصمیم گرفت که از مدرسه فرار کنه و بره داروخانه، دارو بخره. سراب از در اصلی فرار کرد و بیرون رفت سرای دار خبر دار شد و به دنبالش سراب دوید و تو راه به مدیر زنگ زد و خبر رسوند، سهراب وقتی شنید از وسط جلسه دوید به سمت بیرون مدرسه. سراب دوان دوان از دست سرای دار فرار میکرد تا مبادا بفهمه صرع داره. سراب بدنبال داروخانه، سرای دار بدنبال سراب، سهراب بدنبال سرای دار. سهراب به سرای دار زنگ زد و گفت هرجا میری بهم بگو، سرای دار هم مسیر رو برای سهراب روشن میکرد. سراب تو یک بن بست گیر کرد و دنبال راه فرار بود، سرای دار رو به روی سراب بود. سراب ناگهان دید سرش درد میکنه و احساس سرگیجه شدید گرفت و ناگهان عضلات بدنش شل شد، سراب غش کرد بر زمین و کف مثل راز بیماری اش فاش شد.

سرای دار هنوز تماس سهراب رو قطع نکرده بودو گفت بیهوش شد سراب. سهراب گفت: "وایسا داخل جیبش یک دستماله آنرا بین دهانش بگذارد و زبانش را به وسیله دستمال به داخل فشار بده." سرای دار تمام اینکار را کرد و سهراب به آنها رسید و منتظر ماند تا اتمام یابد وقتی تمام شد، با ترس و اضطراب شدید خواهرش را کول کرد و به سمت مدرسه برد. وقتی وارد مدرسه شده بود همه در گوش هم پچ پچ میکردند، گویا همه فهمیده بودن ماجرای بیماری سراب را.

سهراب سراب را در نمازخونه مدرسه برد و یک ورق زاپاس از قرص سراب را در آورد و به سراب داد.

آمد بیرون از نمازخانه و رو کرد به اولیا و گفت: "خواهر من مبتلا به بیماری صرع هستش، خواهر من اگه این قرص هارو نخوره مثل امروز بیماریش عود میکنه."

سهراب سراب رو کمک کرد و برد سوار ماشین کرد تا ببره خونه و استراحت کنه و همه اولیا اتاق مدیر جمع شدند و گفتند: "بازیشونه بابا ۲۰ دادن به بچه چون صرع داره؟؟ این نا عدالتیه..."

مدیر صحبت هاشون رو قطع کرد و گفت: "طراح سوال آقای بمانی نبودند و من ازشون خواهش کردم که صفحاتی که از کتاب را تدریس کردند رو به خانم پرنیان ارائه بدنند و خانم پرنیان طراح این امتحان بودند."

اولیا در سکوتی عمیق غرق شده بودند، آنها فکر میکردند سراب با واسطه

داستان

برادرش نمره بیست امتحان رو گرفته بود، در صورتی که سهراب خبر نداشت چه صفحه هایی قراره امتحان بیاد...

فردا شد و سراب رویی نداشت که به داخل مدرسه برود. خیلی ناراحت بود که نکنه اون رو از این مدرسه اخراج کنند بخاطر مریضیش.

سهراب وقتی داشت ماشینش رو داخل محل پارک ماشین دیگر معلمین و کارکنان مدرسه پارو میکرد ماشینی با پلاک الف قرمز دید.

ترس وجود سراب رو فرا گرفت که میخواهند انتقالش بدنند یا اخراجش کنند. از ماشین پیاده شدند و سراب داشت میرفت روی نیمکت حیاط مدرسه بنشینه که ناگهان اسمش رو صدا زدند پشت میکروفن. استرسش دو برابر شد از ترس اینکه مبادا دوباره بیماریش عود کند رفت آبخوری و یک قرص دیگه اضافه خورد، نفس عمیقی کشید و با دستانی خیس و لرزان وارد ساختمان مدرسه شد.

سهراب رو متعجبانه دید که چرا مسئولین اداره اومده بودند مدرسه و چرا اسم خواهرش رو صدا زدند

آقای سلیمانی رو به سراب کرد و گفت: "سلام دخترم چطوری.." سراب حرفش را با بغضی تر کیده قطع کرد و گفت: "بخدا مریضی من واگیر نیست، کسی از من نمیگیره، منو اخراج نکنین....." آقای سلیمانی حرفش را قطع کرد و گفت: "کسی قرار نیست تورو اخراج کنه."

سراب یک دفعه اشکش بند آمد، تعجب کرد و فکر کرد انگار میخواهند سهراب رو اخراج کنند و باز هم گریه کرد و گفت: "به خدا داداشم سوالا رو بهم نگفت، داداش من اصلا سوالا رو طراحی نکرده بود خانم مدیر میدونه..."

آقای سلیمانی میان حرفش پرید و گفت: "الله اکبر!!!، داداش تورو چیکار داریم ما؟"

سراب پرسید: "پس برای چی منو صدا زدید؟"

آقای سلیمانی گفت: "دخترم بخاطر تلفن های مکرر اولیا اومدیم اینجا، آنها به بنده....."

دوباره سراب حرفش را قطع کرد و گفت: "من تقلب نکردم."

آقای سلیمانی گفت: "دختر، چرا انقدر میترسی؟! بابا جان این اولیا زنگ زدن گفتن ما خواهش میکنیم بزارید برادر سهراب بمونه داخل این مدرسه و ما هیچ مشکلی با این موضوع نداریم."

سراب با خوشحالی و بالی که درآورده بود، پرید توی آغوش سهراب و کلی اشک شوق ریخت

داستان

آقای سلیمانی گفت: "اداره هیچ مشکلی استثنائاً بخاطر شما نداره و تا آخرین امتحان پایانی خرداد برادرت کنار شما هست و صحبت هایی هم با مسئولین بالا کردم و اجازه گرفتم که هر جا حوزه کنکور مشخص شد، برادرت میتونه کنار درب ورودی حوزه از دور نظاره گرت باشه و ان شاء الله شما داروسازی قبول بشی."

سراب نمیدونست چطوری تشکر کنه از همه میخواست تشکر کنه و مخصوصاً از آقای سلیمانی تشکر کنه که آقای سلیمانی گفت: "تشکر اصلی رو ما میکنیم از برادرت بخاطر دلسوزی زیاد و خودت که با این شرایط سخت بیماری تونستی شاگرد ممتاز فعلی مدرسه باشی."

.

.

.

هفت سال بعد...

تکنسین داروخانه با صدایی رسا داخل داروخانه نام صاحب نسخه دارویی رو صدا زد: "آقای سلیمانی!!"

سراب ناگهان وقتی فهمید همان مدیر اداره آموزش و پرورش هفت سال پیش است دارو هارو خودش شخصاً خواست بده.

آقای سلیمانی نزدیک تر شد به بخش نسخه داروخانه و گفت: "بی زحمت دوا های منو میشه بدید!."

سراب گفت: "خدمت شما آقای سلیمانی.."

آقای سلیمانی کیسه دارو هارو گرفت و یک نگاهی به اتکت اسم سراب نگاه کرد..... سراب بمانی

آقای سلیمانی شگفت زده شد و گفت: "سراب خودتیییی؟؟"

سراب گفت: "بله آقای سلیمانی..."

آقای سلیمانی با شگفتی زیاد گفت: "بلاخره دکتر داروساز شدی، خدایا شکر!!"

پایان

شعر بخوانیم

قلم در بین انگشتان گرانی می کند بر من
ورق در زیر دستان ناتوانی می کند بر من

ندانم پس چرا بلبل نمی خواند در این ایام
گمانم این بهارم هم خزان می کند بر من

جوانی را در این دنیا به پیری جاگزین کردم
ولی دنیا در این پیری جوانی می کند بر من

ندارم من سر بیدار، مرغ در سحر خوانان
در این رویا مرادم نغمه خوانی می کند بر من

گمانم تو ندانی بخت خوابیده چه ها کرده
بین دارد هنوزم غم فشانی می کند بر من

بیا بر کوچ خود زادی از این دنیا سوا سازیم
که دنیا با اجل دارد تبانی می کند بر من

در این دنیا که ها دیدم بین ای (صومعه) اینرا
بین گرگ نما آدم شبانی می کند بر من

حسین عباسلو صومعه

روح نجیب

من چنان محو به رفتار توام ، جانِ عزیز
کاین زبان مادری از یاد بردم ، چون مریض

تو نمیدانی که با قلبم چه کردی دلبرا!
کاین من پوچی شده از لطفِ چون تو مستفیض

دلبرا! من در خفا گویم کز این روحِ نجیب ...
من به افلاکم کشیدی زین زمینی در حسیض

دلبرا! عشقِ تو را سُرْمه کنم بر جانِ کِشم
من تو را این سان که هستی می پرستم ای عزیز

من تو را ای دلبرِ زیبا تمامِ عمر خویش
در دلم جایِ نهم بی هر چه هست ضد و نقیض

هدیه بهروز

مقالات

مقایسه تطبیقی نظام های آموزشی ایران و فنلاند

جواد محمد پور (دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مفتاح شهر ری)

چکیده

هدف مقاله حاضر بررسی نظام آموزشی فنلاند، نقاط ضعف و قوت آن و میزان امکان اجرای آن در کشورمان است. در این پژوهش از تحقیقات و مقاله های مرتبط و کتابهایی که محققان در این زمینه نوشته اند استفاده شده است.

کلیدواژه: فنلاند، ایران، آموزش و پرورش، نظام آموزشی

مقدمه

اولین بار در دسامبر ۲۰۰۱ توجهات به فنلاند جلب شد، این کشور اسکاندیناوی به داشتن بهترین مدل های آموزش و پرورش شهرت دارد. هنگامی که سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) نتایج بررسی های خود در زمینه مهارتهای خواندن، نوشتن و ریاضیات دانش آموزان ۱۵ ساله منتشر کرد و فنلاند به طرز باورنکردنی بالاتر از ۳۱ کشور دیگر عضو سازمان قرار گرفت. بسیاری از کارشناسان در سایر کشورها به دنبال شناخت بیشتر این سیستم و آگاهی از چگونگی کارکرد آن هستند.

سالیانست که شهرت جهانی فنلاند تمامی کشورهای دنیا را وادار به تحلیل و تجزیه برای یافتن راز موفقیت این کشور کوچک در امر آموزش کرده است.

در سال ۲۰۱۶ که دقیق ترین رتبه بندی مدارس جهان از سوی در رتبه ۵۱ جهان قرار گرفتند. دانش آموزان ایرانی در میان ۷۵ کشور جهان از نظر آموزه های علوم و ریاضیات OECD

رتبه های نخست این رتبه بندی در انحصار پنج کشور آسیایی سنگاپور، هنگ کنگ، ژاپن، کره جنوبی و تایوان بود و کشور فنلاند که سال ها نام خود را در صدر بهترین نظام های آموزشی جهان به ثبت رسانده بود این بار در رتبه ششم قرار گرفت. مقام بیستم به انگلستان رسید و هشت پله بعد نام ایالات متحده آمریکا دیده می شد، کشورهای آفریقای جنوبی و غنا نیز دو رتبه آخر این فهرست را به نام خود کردند.

در طول دو دهه گذشته، فنلاند به یک الگوی آموزشی در سطح بینالمللی تبدیل شده است و این ملت کوچک شمالی در بسیاری از رتبه های آموزشی، سرآمد کشورهای جهان شده است. موفقیت دانش آموزان فنلاندی در میان کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی OECD و در آزمون های جهانی از جمله (PISA) برنامه بین المللی ارزشیابی دانش آموزان) نشان از کارآمدی نظام آموزشی ای دارد که کودکان و نوجوانان فنلاندی در آن پرورش یافته اند. چیزی که معلمان و کارشناسان علوم تربیتی و سیاست گزاران آموزش، همواره در پی کشف علل آن بوده اند.

نظام آموزشی فنلاند اگرچه بومی است، اما در پراکتیزه کردن آن از الگوها و ایده های دیگر کشورها بخصوص همسایگان اسکاندیناوی خود بهره برده است و همچنین الهام گرفته از فیلسوفانی همچون جان دیوی بوده است. از جمله مهمترین اصلاحات آموزشی به عمل آمده در مراکز آموزش پیش دبستانی فنلاند می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

فعالیت دارد، اداره امور مدارس را بر عهده دارند. چاقوب قانونی و اصول کلی سیاست آموزشی توسط پارلمان تصویب می شود. دولت، وزارت آموزش و شورای ملی آموزش مسئول اجرای این سیاست ها در سطح سرپرستی مرکزی می باشند. شورای ملی آموزش نیز نهاد کارشناسی است که مسئول توسعه اهداف، محتوا و روش های آموزشی در مدارس جامع، متوسطه تکمیلی، آموزش فنی و حرفه ای و آموزش بزرگسالان می باشد. این اداره راهبردهای ملی جهت طراحی برنامه های درسی را ترسیم نموده و تصویب می نماید و همچنین عهده دار مسئولیت ارزیابی عملکرد مراکز آموزشی فنلاند است.

ن در فنلاند بایستی قبل از آغاز تحصیلات اجباری، بمدت یکسال در دوره آموزش پیش دبستانی شرکت کنند. معمولا دوره آموزش پیش دبستانی در سالی شروع میشود که کودک به سن شش سالگی میرسد. اهداف آموزشی دوره پیش دبستانی:

- ✓ ایجاد محرک آموزشی پیرامون شکوفائی استعداد های بالقوه کودکان
- ✓ تلاش در جهت گسترش روابط کودکان با یکدیگر
- ✓ شرکت دادن کودکان و والدین آنان در برنامه های آموزش پیش دبستان

در طول این یک سال کودک مهارتهایی را می آموزد که در مدرسه برای او مفید می باشند، مثلا حروف الفبا. بیشتر مدارس پیش دبستانی، حروف و اعداد را از طریق بازی به کودکان معرفی می کنند و تمرکز اصلی این دوره بر مهارت های تفکر و حل مسئله می باشد. در این دوره تأکید بر تعامل و بازی می شود که کودکان از طریق آن ها از خود و دیگران می آموزند. هدف این است که از رشد، پیشرفت و یادگیری متعادل کودکان حمایت شود و آن ها در این دوره اهمیت ایجاد روابط را یاد می گیرند و مهارت های اجتماعی، رهبری و بین فردی را توسعه می دهند. همچنین یادگیری از طریق بازی، کشف و تعامل با دیگران نیز اتفاق می افتد.

اولین و مهمترین مشخصه این سیستم، دسترسی مساوی به آموزش به عنوان حق قانونی برای همه است. آموزش مقطع ابتدایی در آن سالی که کودک به سن هفت سالگی میرسد، آغاز میشود. تمام کودکانی که بطور ثابت در فنلاند سکونت دارند موظف به شرکت در آموزش مقطع ابتدایی می باشند. تحصیلات مقطع ابتدایی شامل ۹ کلاس است. آموزش اجباری زمانی به پایان میرسد که کودک تمامی دروس مقطع ابتدایی را گذرانده و یا زمانیکه از آغاز آموزش اجباری ده سال گذشته باشد.

دانش آموزان بعد از کلاس دهم انتخاب می کنند که به مدارس علمی کاربردی بروند و شغل هایی مانند مددکار اجتماعی، پرستاری و موارد دیگر را برای آینده ی خود انتخاب کنند. یا به دبیرستان ها بروند و رشته های علمی را انتخاب کنند.

مدارس فنلاندی با تقویت نقش دانش آموزان در تصمیم گیری درباره زندگی و تحصیل شان در مدرسه، دیدگاه جان دیوی را در مورد آموزش دموکراسی دنبال می کنند.

- ✓ بهسازی قانون الزامی بودن دوره آموزش پیش دبستانی
- ✓ فراهم سازی دوره های آموزش پیش دبستانی بصورت رایگان توسط شهرداریها
- ✓ الحاق و اجرای برخی قوانین ویژه آموزش پایه در حوزه آموزش پیش دبستانی
- ✓ برخورداری کلیه کودکان از حضور در مراکز آموزش پیش دبستانی بصورت دواطلبانه
- ✓ تفویض مسوولیت تدوین برنامه های آموزش پیش دبستانی به هیئت ملی آموزش درهمکاری با
- ✓ وزارت اموراجتماعی و بهداشت، مرکز پژوهش ملی و مرکز توسعه بهزیستی و بهداشت
- ✓ اصلاح حکم مراقبتی روزانه کودکان مصوب ژانویه سال ۱۹۹۵ درخصوص ترویج زبان و فرهنگ
- ✓ سامی، رومانیایی و کودکان مهاجر با کمک نمایندگی های فرهنگی و مراکز آموزش پیش دبستانی
- ✓ گسترش تعداد کودکان اقلیتهای قومی و مهاجر برخوردار از دوره های آموزش پیش دبستانی مراجعه
- ✓ کننده به مدارس جامع ACT
- ✓ یکپارچه سازی کودکان خردسال مهاجر و فنلاندی مستقر در جامعه فنلاندی در جهت بهره مندی
- ✓ همگانی کودکان از تواناییهایی نظیر مهارت در زبان فنلاندی و مهارت در زبان مادری و درک
- ✓ فرهنگ بومی
- ✓ افزایش نرخ کودکان مراکز آموزش پیش دبستانی بطور پیوسته تا ۹۸ درصد

کلیات سیستم آموزش و پرورش

بالاترین سطح مدیریت در آموزش و پرورش فنلاند وزارت آموزش و پرورش این کشور است. در دومین سطح مدیریت شوراهای منطقه ای قرار دارند که حوزه اختیارات آنها در سطح استانها است. در سطح سوم مدیریت هیأت های مدرسه ای است که هر شهر حداقل دارای یک هیأت مدرسه است. بالاخره در آخرین سطح هیأت مدیره مدارس قرار دارد که از معلمان، کارکنان آموزش و پرورش، والدین و دانش آموزان تشکیل شده است. هیأت مدیره های مدارس با هماهنگی هیأت مدرسه که در سطح هر شهر

عمده‌ای از مناطق و شهرستان‌های کشور از این مدارس، چالش دیگری در بهره‌مندی کشور از استعداد‌های درخشان کشور است.

تنوع مدارس در ایران به استعداد‌های درخشان محدود نمی‌شود، مدارس متعدد دیگری نیز در ایران فعال هستند که عبارت‌اند از: مدارس قرآنی: به مدرسی اطلاق می‌شود که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقمند، علاوه بر برنامه رسمی و ساعات مقرر در جداول مواد درسی دوره‌ها و رشته‌های مختلف تحصیلی، حداکثر شش جلسه آموزشی در هفته، معارف، شایستگی‌ها و مهارت‌های تکمیلی قرآنی را فرا می‌گیرند.

مدارس نمونه دولتی: به واحدهای آموزشی و پرورشی در دوره‌های راهنمایی تحصیلی و متوسطه اطلاق می‌شود که با گزینش دانش‌آموزان مستعد و بهره‌گرفتن از معلمان کارآمد و مجرب و تأمین امکانات مناسب، زمینه ارتقای آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان را با اولویت مناطق کمتر برخوردار فراهم می‌آورد.

مدارس هیئت امنایی: این مدارس طبق مصوبه جلسه ۷۸۸ سال ۱۳۸۸ شورای عالی آموزش و پرورش تاسیس شدند. شورای عالی آموزش و پرورش در راستای کمک به اجرای ماده ۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده ۱۴۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی کشور، قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها و شهرستان‌ها، سیاست مدرسه محوری و به منظور ارتقای کیفیت برنامه‌های آموزشی و تربیتی تربیتی مدارس، توسعه مشارکت‌های مردمی و خیرین در احداث و اداره امور مدارس، تقویت نظام مدیریتی مالی و اجرایی مدارس مبتنی بر گسترش عدالت آموزشی و پیمان‌سپاری مدیریت مدارس آیین‌نامه توسعه مشارکت‌های مردمی به شیوه هیئت امنایی را تصویب کرد.

مدارس ورزش: اساسنامه مدارس ورزش در جلسه ۷۲۴ سال ۱۳۸۴ شورای عالی آموزش و پرورش به تصویب رسید. مدارس ورزش، به منظور فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای استعدادیابی و تقویت مهارت‌های آن دسته از دانش‌آموزانی که توانایی‌های بالقوه ورزشی را دارا هستند و در راستای اجرای بند یک ماده ۱۱۷ قانون برنامه چهارم توسعه کشور و الزامات مندرج در سند راهبردی نظام جامعه تربیت بدنی و ورزش کشور مبنی بر تقویت ورزش قهرمانی تاسیس می‌شوند.

مدارس ایتارگران: در فصل اول اساسنامه مدارس ایتارگران که در جلسه ۵۱۴ شورای عالی آموزش و پرورش در سال ۱۳۶۹ تصویب شد هدف از تأسیس این مدارس را اینگونه ذکر کرده است: از آنجا که لازم است برای رزمندگان و جانبازان و آزادگان عزیز نظام آموزشی خاصی به وجود آید که با مقتضیات عمومی ایتارگران تناسب بیشتری داشته، از انعطاف لازم برای انطباق با انواع توانایی‌ها و آمادگی‌های آن برخوردار باشد و امکان تقویت بنیه علمی آنان را برای ادامه تحصیل فراهم آورد مجتمع‌های آموزشی خاصی به نام مدارس ایتارگران طبق ضوابط مندرج در این اساسنامه تاسیس می‌شود.

پس از آموزش ابتدایی، فرزندان می‌توانند در ادامه تحصیلات متوسطه را انتخاب کنند. در حالی که این انتخاب اجباری نیست اما ۹۰ درصد دانش‌آموزان بلافاصله پس از اتمام تحصیلات ابتدایی دوره متوسطه را شروع می‌کنند. دوره متوسطه به دو مسیر اصلی، عمومی و حرفه‌ای تقسیم می‌شود و هر دو حدود سه سال طول می‌کشد. در انتهای تحصیلات دبیرستان، دانش‌آموزان معمولاً مدرک فارغ التحصیلی دبیرستان دریافت می‌کنند. بسته به دانش‌آموز، بعد از آن می‌توان برای ورود به دانشگاه، دانشگاه علمی کاربردی و یا تحصیلات حرفه‌ای که تحصیلات دبیرستان پیش نیاز آنها می‌باشد، تلاش کرد. شایان ذکر است که دانش‌آموزان در هیچ کدام از این مسیرها مجبور به ادامه مسیر نیستند. آموزش عالی هم مانند آموزش پایه و راهنمایی متوسطه برای همه رایگان است و پس از دوره متوسطه هم کسی نگران شهریه برای آموزش عالی نیست.

عدم تنوع مدارس

هیئت ملی آموزش فنلاند برنامه درسی کشوری را تعیین می‌کند، که اهداف گسترده‌ای را برای آموزش در نظر می‌گیرند. این سیستم مبتنی بر ارتقاء ارزش‌های مترقی برای ایجاد یادگیرنده‌های واگرا و مبتکر است. در حالی که بیشتر آمریکایی‌ها و سایر کشورها سیستم آموزشی را یک رقابت بزرگ داروینی می‌دانند، فنلاندی‌ها آن را متفاوت می‌بینند. در فنلاند تمامی کودکان چه باهوش باشند چه نباشند در یک کلاس می‌نشینند. در کشور فنلاند هیچ رقابتی بین دانش‌آموزان پذیرفته نمی‌شود و هیچ تفاوتی بین دانش‌آموزان مدارس خصوصی یا دولتی وجود ندارد. سیستم آموزشی فنلاند نگران سیستم‌های مبتنی بر شایستگی مصنوعی یا خودسرانه نیست. هیچ لیستی از مدارس برتر و معلمان وجود ندارد. سیستم آموزشی فنلاند یک محیط رقابتی نمی‌باشد و همکاری یک هنجار محسوب می‌شود.

برخلاف فنلاند، تنوع مدرسه و مکتب‌خانه در ایران پیشینه‌ای طولانی دارد و محدود به دوره مدرسه جدید نیست. اما این مسئله در دوره معاصر شکل پیچیده و گسترده‌تری به خود گرفته و در سطوح مختلف تصمیم‌گیری و شوراهای مختلف سیاستگذاری جهت مدارس آموزش و پرورش محل بحث و نزاع واقع شده است. در یک نظام آموزشی متعادل دانش‌آموزان تیزهوش، عادی و حتی کم‌هوش باید در کنار هم زندگی کنند، از یکدیگر یادگیرند، به یکدیگر کمک کنند چراکه قرار است در جامعه در کنار هم زندگی و کار کنند. منفک کردن بخشی از دانش‌آموزان کشور از سایر دانش‌آموزان سبب می‌شود هم این دانش‌آموزان از مواهب یک اجتماع عادی که در آینده با آن مواجه خواهند شد کم بهره باشند و هم سایر دانش‌آموزان نحوه صحیح مواجهه با دیگر دانش‌آموزان با استعدادتر یا کم‌استعدادتر و کم‌توان‌تر از خود را به خوبی یاد نگیرند. توزیع نامناسب مدارس تیزهوشان در سطح کشور و محرومیت بخش

رقابتی است و تنها به اتمام رساندن مدارس متوسطه دوم عمومی و موفقیت در آزمون جامع دشوار کافی نیست. سالانه، فقط یکی از هر ۱۰ متقاضی برای تدریس در مدارس ابتدایی فنلاند پذیرفته می‌شود.

در ایران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی: - تأسیس دارالمعلمین و دارالمعلمات و دیگر مراکز تربیت معلم (۱۳۱۲-۱۲۹۷) - تأسیس دانشسراهای مقدماتی و عالی و دیگر مراکز و تصویب قانون تربیت معلم (۱۳۵۷-۱۳۱۲) (ب) بعد از پیروزی انقلاب اسلامی: - بازنگری در برنامه های تربیت معلم و گسترش مراکز (۱۳۸۱-۱۳۵۸) رویکردهای مختلف به تربیت و تأمین معلم، محدود شدن تدریجی مراکز تربیت معلم (۱۳۸۷-۱۳۸۱) - توقف موقت پذیرش دانشجو در مقطع کاردانی، لغو موقت قانون متعهدین خدمت در آموزش و پرورش (تصویبی ۱۳۶۹) (۱۳۸۷-۱۳۹۱) - تصویب اساسنامه و تأسیس دانشگاه فرهنگیان (۱۳۹۱ تاکنون) روند کلی مراکز تربیت معلم بوده است که همگی تفاوت‌های فاحشی با مدل فنلاندی دارند. دانشگاه فرهنگیان مدارس مخصوص خود را ندارد هرچند دانشجویان کار کارورزی را در دیگر مدارس انجام می‌دهند. در دانشگاه فرهنگیان بر خلاف فنلاند، به دلیل محتوا و مواد آموزشی، نظام تربیت معلم در ایران از تربیت حرفه‌ای و هوشمندانه معلمان عاجز و ناتوان مانده است. قبولی در دانشگاه هم دشواریهای فنلاند را ندارد. متقاضیان تربیت معلم می‌توانستند با حفظ برخی ظواهر و روی آوردن به برخی کلیشه‌های مورد پسند گزینش‌گران و نیز کسب نمره‌ای عادی و گاه ضعیف، به عنوان معلم پذیرفته شوند، حتی معلمان با رتبه بالای کنکور هم به محض ورودشان به مدارس، از معلمان قدیمی متأثر شده در نتیجه حرف تازه ای برای گفتن نداشتند. بنابراین **حجم بالایی از جمعیت فعلی کشور محصول نگرشی و عملی رفتارهای این معلمان بوده اند که هنوز در بدنه آموزش و پرورش به تدریس و تربیت می‌پردازند.**

عدم تمرکز در آموزش و پرورش:

برنامه ی درسی کشور فنلاند مثل کشور ایران تمرکز ندارد و معلمان و مسئولان محلی می‌توانند برنامه ی درسی مخصوص به خود داشته باشند. هر ایالت یا استان می‌تواند برنامه ی درسی خاص خود را داشته باشد. در تدوین این برنامه ها معلمان نقش فعالی دارند. با این حال یک برنامه ی کلی و راهنماها و استانداردهای اصلی از طرف دولت به تمام مدارس ابلاغ شده است. اما این برنامه بسیار کلی است و به برنامه های کلاس درس و آموزش نمی‌پردازد. در کلاس درس معلم در انتخاب روش ها، مواد درسی و حتی اهداف آموزشی کاملاً مستقل عمل می‌کنند. کتاب درسی یکسان برای همه وجود ندارد و خود معلم و مدیران مدرسه تصمیم می‌گیرند کدام کتاب درسی و مواد آموزشی را تدریس کنند. شرکت های خصوصی در این زمینه بسیار فعال هستند و تبلیغ هم می‌کنند. مواردی هم هست که مدیران مدارس کتاب های ارزان تر را به معلمان خود توصیه می‌کنند. اما معلمان باز هم استقلال رای دارند.

مدارس شاهد: با شروع جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ و حضور روزافزون دانش آموزان در صحنه‌های دفاع از نظام مقدس جمهوری اسلامی که باعث ایجاد فاصله تحصیلی برای دانش آموزان رزمنده شد، وجود دغدغه‌های خاص مبنی بر عقب‌ماندگی از تحصیل به علت حضور در جبهه، آموزش و پرورش را بر این داشت تا ضمن اتخاذ تدابیری دغدغه تحصیل دانش آموزان رزمنده را کاهش دهد. در سال ۱۳۶۱ مجتمع‌های رزمندگان در جبهه و پشت جبهه تأسیس شدند و دانش آموزان رزمنده که به جبهه اعزام می‌شدند در این مجتمع‌ها ادامه تحصیل می‌دادند؛ بدین ترتیب، در طول هشت سال دفاع مقدس تعداد ۶۰ مجتمع رزمندگان در جبهه و ۱۸۰ مجتمع رزمندگان در شهرهای پشت جبهه تشکیل شدند.

تربیت معلم در فنلاند

راحت ترین راه ورود به دانشگاه از طریق گذراندن دوره آموزشی لوکیو میباشد که ویژه دانش آموزان رده های سنی ۱۹-۱۶ سال است. در پایان دوره مذکور آزمونی مبنی بر ارزیابی تواناییهای دانش آموزان برگزار می گردد که مردودی کامل بندرت در آن معمول است. اما از آنجائیکه رقابت میان تعداد زیادی از متقاضیان جهت احراز کرسی های دانشگاهی با ظرفیت نسبتاً اندک، بسیار زیاد است. در فنلاند تنها اساتید تربیت معلم ملزم به گذراندن دوره های تربیتی اجباری می باشند، اساتید سایر دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی، از دوره های اختیاری آموزش علوم تربیتی برخوردار می باشند..

در فنلاند مدرک ارشد برای تدریس اجباری است. در فنلاند نیز همچنان که مانند تمام کشورهای متری در آموزش، به توسعه صلاحیتهای حرفه ای معلمان و مبحث فناوری اطلاعات توجه می‌شود، هر دانشگاه برنامه ی تربیت معلم خاص به خودش را دارد. دانشگاه ها برای تجربه ی میدانی یا کارورزی دانشجویان معلمان با چند مدرسه با نام (practice school) همکاری دارند که در این مدارس معلم های حرفه ای وجود دارند که کار راهنمایی دانشجویان معلمان را بر عهده دارند. چیزی شبیه به بیمارستان هایی که در اختیار دانشگاه های علوم پزشکی قرار دارند. معلمان پس از فارغ التحصیلی برای مدارس درخواست می فرستند و اگر مدارس پذیرفتند این افراد استخدام شهرداری یا دولت محلی یا به قول فنلاندی ها City می‌شوند و حقوق آن ها از این طریق پرداخت می شود و این روند تا زمانی که با مدارس قرارداد دارند ادامه دارد و بعد از این یا باید تمدید کنند یا به مدارس دیگر تقاضا بدهند. به خاطر محبوبیت تدریس و معلم شدن، فقط بهترین و متعهدترین فنلاندی ها می‌توانند به این رؤیای حرفه‌ای تحقق ببخشند. هر بهار، هزاران نفر از فارغ التحصیلان مدارس متوسطه دوم عمومی در فنلاند، که شامل بااستعدادترین، خلاق ترین و با انگیزه ترین جوانان هستند، درخواستشان را به دپارتمان تربیت معلم در هشت دانشگاه فنلاند می‌فرستند. در نتیجه، معلمی در مدارس ابتدایی در فنلاند بسیار

یا جایی که تمرکز، صرفه‌جویی‌های اقتصادی معینی داری را موجب می‌شود، مزیت‌های ویژه‌ای برای تمرکز ایجاد می‌شود. مدارک و شواهد نشان می‌دهند که تمرکز بیشتر تصمیمات کاری در محیط‌هایی مشاهده می‌شود که به کارکنان، آموزش‌های حرفه‌ای کمتری ارائه شده است؛ یعنی در محیط‌هایی که کارکنان، غیر متخصص هستند، باید برای راهنمایی افراد قوانین و مقررات متعددی [تمرکز بیشتر] را تدوین کرد. از طرف دیگر اگر سازمان‌ها متشکل از کارکنان حرفه‌ای باشند؛ باید انتظار داشت که رسمیت و تمرکز کمی بر سازمان حکم فرما باشد.

امروزه تمرکززدایی در امور مختلف یکی از گرایش‌های جدی جوامع پیشرفته است. از جمله راهکارهای اعمال تمرکززدایی در آموزش و پرورش، اتخاذ خط مشی مدرسه محوری است. مدرسه محوری، نوعی نگرستن به مدرسه و کارکنان آن است که به کارکنان مدرسه اجازهٔ تصمیم‌گیری در امور مدرسه داده می‌شود. میزان این اختیار در سیستم‌های مختلف متفاوت است. سیستم آموزش و پرورش ایران بر خلاف فنلاند، یکی از متمرکزترین سیستم‌های جهان است آن هم در شرایطی که کشور ایران یک کشور بسیار متکثر با تنوع فراوان قومی، مذهبی و زبانی است. در شرایطی که در فنلاند، هر مدرسه اختیارات نسبی تعیین مواد درسی را دارد، در ایران حتی قوانین مصوبی مثل اصل ۱۵ هم اجرا نمی‌شود. هر چه سازمان بزرگ‌تر باشد، احتمال بیشتری وجود دارد که عدم تمرکز مفید باشد. هر چه اندازه‌ی یک سازمان بزرگ‌تر می‌شود؛ مدیران باید مسوولیت بیشتر و وظایف گوناگونی را به عهده بگیرند. واگذاری اختیار وسیله‌ی مؤثری برای کمک به مدیران در تحمل بار کار افزوده شده است. عدم تمرکز از تشریفات زائد اجتناب می‌کند و به زبردستی که به او اختیار واگذار شده است اجازه می‌دهد که هنگام ضرورت تصمیم بگیرد. در این شیوه به نیازهای محلی و منطقه‌ای توجه لازم می‌شود و مردم خود، در امر آموزش و پرورش منطقه خویش مستقیماً نظارت و دخالت دارند و فرصت مناسبی دارند تا از نظر مالی و معنوی در آموزش و پرورش منطقه‌ی خود مشارکت داشته و پشتیبان‌های برای تحقق اهداف تربیتی باشند. در سازمان غیر متمرکز مدیران عالی با تصمیم‌های خود بار سنگینی بر دوش کسی نمی‌گذارند و به جای تأکید بر تصمیم‌ها، بر نتایجی که بر کل سازمان اثر دارد، تأکید می‌ورزند. سازمان‌های غیر متمرکز به سرعت می‌توانند به تغییرات محیطی پاسخی بگویند، زیرا مدیران محلی با شرایطی که اختیار تصمیم‌گیری در آن شرایط را دارند، آشنا می‌باشند. و به جای آن که منتظر بمانند تا تصمیم‌ها از زنجیره‌ی فرماندهی به آنان ابلاغ شود در زمان مناسب تصمیم‌های ضروری اتخاذ می‌کنند. عدم تمرکز برای مدیران سطح پایین‌تر امکان کسب تجربه در زمینه‌ی تصمیم‌گیری را فراهم می‌کند، و این مدیران برای اجرای درست تصمیماتی که سطوح بالاتر اتخاذ کرده‌اند نیز آمادگی بیشتری می‌یابند و برانگیخته می‌شوند.

معایب سیستم متمرکز به طور مختصر عبارت است از: زیاد شدن خطوط ارتباطی و سلسله مراتب سازمانی، تلف شدن وقت مدیران، جنبه شخصی تصمیم‌ها و خط مشی‌های مدیران، گسترش علایق مدیران در زمینه‌های تخصصی، عدم هماهنگی در مناطق اجرای عملیات که از حیطة‌ی نظارت مستقیم مدیران دور می‌باشد و از طرف مدیران ستادی مختلف تغذیه می‌شود، عدم توجه دقیق به نیازهای اختصاصی، عدم آشنایی با شرایط و موقعیت‌های اختصاصی، امکان ناسازگاری برنامه‌ها با موارد اختصاصی.

دادن اختیار به مردم و سهیم کردن مردم منطقه به ویژه فرهنگیان، موجب می‌شود تا روح ابتکار و استعداد و خلاقیت‌های فردی فعلیت یافته و حس مسوولیت اجتماعی و تقویت مبانی حکومت مردمی را تقویت نماید و بالندگی و پرورش احساس و قبول مسوولیت را در هر فرد موجب می‌شود. در مدارس فنلاندی، آموزش زبان با بیش از ۵۰ زبان برای افراد مهاجر با زبان مادری غیرفنلاندی تدریس می‌شود. هم چنین آموزش مذهبی با بیش از ۱۳ مذهب متفاوت فراهم شده است. از این میان ۹۲ درصد دانش‌آموزان ابتدایی آموزش دین لاترانسیم (شاخه‌ای از مسیحیت)، ۳ درصد در دیگر مذاهب‌ها و ۵ درصد تنها آموزش اخلاق سکولار را می‌گذرانند. حداقل افراد لازم برای تشکیل کلاس مذهبی یا زبان مادری سه نفر است. در اکثر دبیرستان‌ها آموزش به زبان فنلاندی یا سوئدی است اما شهرهای بزرگ دارای دبیرستان‌هایی هستند که در آنها آموزش به زبان دیگری از قبیل انگلیسی یا فرانسوی می‌باشد. آموزش مقطع متوسطه کشور فنلاند هم به سوی نظام به شدت مرکززدای پیش می‌رود. از این روی، مسوولیت تدریس دروس آموزشی، طراحی و تدوین محتوای دروس آموزشی و انتخاب مواد آموزشی به مقام‌های محلی واگذار شده است. اتخاذ چنین سیاستی به نوبه خود به مدارس تکمیلی متوسطه و مؤسسات عالی فنی و حرفه‌ای امکان می‌دهد تا با یکدیگر همکاری کنند، منابع آموزشی مورد نیاز مناطق مختلف را افزایش بدهند و نیازهای فردی دانش‌آموزان را برآورده کنند. از جمله نقاط مثبت این واگذاری‌های می‌تواند مدیریت مشارکتی، محرکی برای توسعه محلی، تحول در نظام آموزشی و بهبود توانایی مدیریتی، تعیین اولویت‌های محلی، انجام اصلاحات به واسطه بروز خلاقیت‌ها و دقت در تصمیم‌گیری‌ها و نظارت و اجرای طرح‌ها و از سویی دیگر ایجاد انگیزه برای مدیران محلی و بر اساس نیازهای فرهنگی و اجتماعی و تفاوت‌های قومی در فضای مدیریتی و خواست مردم محلی و تلاش کلیه عوامل و کارشناسان برای دستیابی به اهداف با توجه به امکانات موجود و از همه مهم‌تر سهیم شدن مدیران و عوامل اجرایی و کارشناسان در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی برای خود است و با توجه فضای محدود مدیریتی به بازخوردهای سریع پیرامون هر تصمیمی، سازوکارهای ترمیمی می‌تواند طرح و برنامه‌ها را با اطمینان بیشینه پیگیری کرد.

البته در برخی موقعیت‌ها تمرکز نسبت به عدم تمرکز رجحان پیدا میکند. وقتی در تصمیم‌گیری، دیدگاه جامع مورد نیاز است؛

امکانات مدارس:

اکثر مدرسه ها فضای نسبتاً آرامی دارند و بین معلمان و دانش آموزان روابط غیررسمی برقرار است. در فنلاند خودمختاری به جای اقتدار از بالا به پایین و مسئولیت پذیری حرفه‌ای به جای مسئولیت پذیری بروکراتیک مد نظر است که البته چیز منحصر به قفردی محسوب نمی‌شود و امروزه از سنگاپور تا کانادا، اکثر کشورهای متری جهان بر روی این بحث اتفاق نظر دارند که دوران دیکتاتوری در مدارس گذشته است.

در ایران اما دانش آموزان هر سال یک معلم متفاوت را به خود می‌بینند. بچه پر تحرک، شرور تشخیص داده می‌شود و بر حرف شنوی، فرمان برداری و اجرای دستور (به مانند نهادهای نظامی) تاکید می‌شود. در سیستم ایران، دانش آموز خوب از بد بر اساس نمره تفکیک می‌شوند و بچه خوب هم بچه ای است که کمتر حرف بزند، ساکت بنشیند و نمره بیست و نوزده بگیرد. هیچ امکانی برای بروز خلاقیتها دیده نمی‌شود و استعدادهاى مختلف نادیده گرفته شده و پست شمرده می‌شوند. مدارس هم فضای مرده و سردی دارند که اغلب کودکان در آن افسردگی می‌گیرند.

از جمله مهمترین دروس آموزشی مراکز آموزش پایه می‌توان به دروس زبان مادری و ادبیات فنلاندی یا سوندی، دیگر زبانهای بومی نظیر زبانهای رومی و سامی، زبان خارجی، محیط زیست، تعلیمات اجتماعی، دین

و علم اخلاق، تاریخ، دروس اجتماعی، ریاضیات، فیزیک، شیمی، زیست، جغرافیا، تربیت بدنی، موسیقی، هنرهای تجسمی، صنایع و اقتصاد خانواده اشاره نمود.

کمترین ساعت آموزشی و بهترین بازده آموزشی را در بین کشورهای اروپایی دارد. معلمان در مدرسه ابتدایی، چهار یا پنج درس ۴۵ دقیقه‌ای و در دبیرستان، پنج یا شش درس را روزانه آموزش می‌دهند. بین هر درس ۴۵ دقیقه‌ای هم یک زنگ تفریح ۱۵ دقیقه‌ای وجود دارد. دانش آموزان فنلاندی معمولاً از ساعت ۹:۰۰ تا ۴:۰۹ صبح در کلاسها حضور دارند و معمولاً در ساعت ۱۴ تعطیل می‌شوند. تا با مشکلاتی مثل دیر رسیدن به مدرسه و مراسم صبحگاهی دست و پنجه نرم نمی‌کنند. زمان کلاسها نسبتاً طولانی است اما زنگ تفریح ها هم طولانی هستند.

در فنلاند و در سطح پیش دبستان یعنی قبل از ۷ سالگی، هیچگونه آموزش رسمی (خواندن و نوشتن و حساب کردن) وجود ندارد و تاکید بر بازی های خلاق، فعالیت های بدنی و ارتباطات اجتماعی است. به گونه ای که روزانه حداقل ۹۰ دقیقه صرف بازی و فعالیت های بدنی در حیاط مهد و کودکستان می‌شود. به قول فنلاندی ها: ما برای آموزش دادن به کودکان و نوجوانان، عجله نداریم.

در ایران باید مدل ذهنی خود را از کودکان اصلاح کنیم و از آن ها تنها انتظار یک کودک را داشته باشیم نه انتظار یک دانشجوی بیست ساله سر کلاس دانشگاه. ما معلمان انتظار داریم که کودک به محض ورود به مدرسه، مانند یک آدم رشد یافته نظم داشته باشد، سلام کند، بله چشم بگوید، تکلیف های بی روح را کامل و بی نقص انجام دهد و کوچکترین خطایی نداشته باشد. کمی خود را کودک هفت ساله ای تصور کنیم که فقط می‌خواهد کودکی کند نه با یک پرش سه گام بالغ بی نقص باشد. با این کار، با آن ها همدلی کنیم.

تقریباً تمام مدارس دولتی هستند. بودجه پیش دبستانی و آموزش مقدماتی توسط دولت و شهرداری ها تامین می‌شود. البته در شهرهای بزرگتر، مدارس خصوصی فعالیت دارند که شهریه دریافت می‌کنند و به کودکان مشاغل بین المللی یا جامعه دیپلمات تعلق دارد. شهرداری موظف است تا ۷۵٪ از هزینه ها را تامین کند. میزان بودجه دولت بر اساس تعداد افراد ۶ تا ۱۵ سال ساکن در هر شهر تعیین می‌شود. ۴۶٪ از کل بودجه شهرداری صرف ارائه آموزش مقدماتی می‌شود.

غذای گرم روزانه، کتاب و لوازم التحریر و هر آن چه برای مدرسه لازم است رایگان در اختیار دانش آموزان قرار می‌گیرد. خدماتی که در دوره پیش دبستانی و مقدماتی ارائه می‌شود عبارتند از:

- ۱- کتاب های درسی و سایر لوازم مورد نیاز
 - ۲- ناهار در مدرسه
 - ۳- خدمات بهداشتی
 - ۴- خدمات رفاهی
 - ۵- حمل و نقل دانش آموزانی که در مناطق دورتر از مدرسه زندگی می‌کنند.
- در دوره کرونا و آموزش آنلاین هم آژانس ملی آموزش فنلاند، با همکاری شرکت های تجاری فنلاند، لپ تاپ های دست دوم را به دانش آموزانی که فاقد کامپیوتر هستند، اهدا کرد.
- متأسفانه امکانات فیزیکی، قصه پر غصه بسیاری از مدارس ایران بخصوص مدارس شهرستانها و روستاها است. در ایام کرونا شاهد بودیم که بسیاری از مدارس شهرستانها بخصوص در آذربایجان، دسترسی به اینترنت نداشتند و یا بسیاری از مدارس سیستان و بلوچستان از حداقل امکانات محرومند و در چادر و کپر درس می‌خوانند.

مدیریت کلاس

در فنلاند معمولاً یک معلم به مدت شش سال متوالی به هر دانش آموز تدریس میکند. به بیان دیگر، دانش آموزان فنلاندی معمولاً در مدت شش سال یک معلم دارند. در طی آن سالها، اعتماد و پیوند متقابل به گونه ای ساخته می‌شود که هر دو طرف یکدیگر را بشناسند و به هم احترام بگذارند.

دانش آموزان معمولاً روزانه فقط دو کلاس را می‌گذرانند. آموزش در فنلاند، دانش آموز محور است. در آزمون جهانی "برنامه بین المللی ارزیابی دانش آموزان" فنلاند همیشه بالاترین رتبه را دارد. بچه ی خوب، بچه ی ساکت حرف گوش کن نیست. بچه ی خوب، بچه ی پرسشگری است که می‌تواند اندیشه هایش را بیان کند، استدلال کند و خلاقیتش را بروز دهد. با این کار، تفکر و استدلال آن ها را رشد دهید.

شماتت، تنبیه، ناسزاگویی، و محروم کردن راه حل هستند اما راه حل های دم دستی. آنچه که من معلم را متفاوت می‌کند، داشتن راه حل هایی متفاوت است.

کوچک و کم ارزش بگردیم و آنها را به خاطر این موفقیت‌ها تشویق کنیم. اصلاً برای آن‌ها تجاری بسازیم که مطمئنیم در آن‌ها موفق خواهند شد و به این بهانه آن‌ها را تشویق کنیم. با این کار، به آن‌ها می‌گوییم شما هم می‌توانید.

نتیجه‌گیری

فنلاند یکی از آموزش یافته‌ترین شهروندان در جهان را داراست. فرصت‌های آموزشی برابر را فراهم و از منابع به طور اثر بخشی استفاده می‌کند. فنلاند سیستم آموزشی منحصر به فردی دارد. زیرا از حدی متوسط در طی سه دهه به یک سیستم آموزشی پیشرفته با عملکرد قوی تبدیل شده است. علاوه بر این به خاطر اینکه توانسته است یک سیستم آموزشی ایجاد کند که در آن دانش‌آموزان به خوبی یاد می‌گیرند و آموزش عادلانه منجر به تفاوت‌های ناچیزی در عملکرد دانش‌آموزان در بین مدارس نقاط مختلف کشور شده است جایگاه ویژه‌ای دارد. این وضعیت نادر بین‌المللی با استفاده از منابع مالی منطقی و با تلاش کمتری در مقایسه با کشورهای دیگر برای ایجاد تغییر به دست آمده است. یک جنبه از تغییر دیگر توسعه سیستماتیک با شرایط کاری جالب و محترمانه برای معلمان و مدیران مدارس فنلاند است فنلاند برنامه‌های آموزشی پیشرفته‌ای برای معلمان ایجاد کرده و حقوق خوبی هم به آن‌ها پرداخت می‌کند ولی تفاوت واقعی تعلیم و تربیت فنلاند در این است که معلمان دانش حرفه‌ای و قدرت قضاوت خود را در مدارس به طور گسترده و آزادانه‌ای به اجرا می‌گذارد. بخش‌های دولتی مانند بهداشت و اشتغال نیز نقشی در توسعه آموزشی بلند مدت و تغییر داشته است.

طی ۱۰ سال اخیر نظام آموزش معلمان فنلاندی به طور سیستماتیک و منظم بارها مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفته از جمله مهم‌ترین ارزیابی‌های صورت گرفته در حوزه آموزش معلمان میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ارزیابی توسعه آموزش معلمان طی سال ۱۹۸۹
 - ارزیابی ملی و بین‌المللی برنامه‌های آموزشی آموزش معلمان طی سالهای ۹۴-۱۹۹۳
 - ارزیابی تأثیر آموزش معلمان بر ساختارهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ... به عنوان بخشی از برنامه تحقیقاتی ملی تحت عنوان: «آموزش تأثیرگذار» طی سالهای ۹۸-۱۹۹۵
 - ارزیابی ملی (ICT) در حوزه آموزش معلمان طی سال ۱۹۹۸
 - ارزیابی کیفیت تحقیقات آموزشی حوزه آموزش معلمان فنلاندی طی سال ۱۹۹۹
- و این تمایل فنلاندی‌ها به اصلاحات دائمی و رفع ایرادات را نشان میدهد. این در حالیست که فنلاند از نظر آموزشی تا دهه ۱۹۶۰ ضعیف بود. اولویت سیاست‌های آموزشی که محرک اصلاحات فنلاند از سال ۱۹۷۰ بود ایجاد فرصت‌های آموزشی برابر و ارتقای کیفیت و افزایش مشارکت در همه سطوح آموزشی در سراسر جامعه فنلاند بوده است. بدیهی است که فنلاند میتواند در کنار سنگاپور، الگوهای مناسب برای سیستم آموزشی ناکارآمد ایران باشد. بخصوص در بحث امکانات مدارس، مدیریت کلاس و عدم تمرکز.

اولویت این رویکرد آموزشی جدید، آموزش مهارتهایی همچون مهارتهای مربوط به فناوری اطلاعات و مخابرات، مهارتهایی برای زندگی حرفه‌ای و توان تطبیق با محیط‌های چندفرهنگی است. سازمان همکاری اقتصادی و توسعه این اصلاحات را یکی از «برجسته» ترین اصلاحات آموزشی در جهان ارزیابی کرده است. در ایران اما اولویت حفظ یکسری مطالب غیر کاربردی و بیهوده است. کودکان باید از صبح بسیار زود در مدارس حاضر شوند و تقریباً کل دو زنگ اول را خواب‌آلود در کلاس بنشینند.

ارزشیابی آموزشی

ارزیابی دانش‌آموزان در قالب برنامه‌های آموزشی پایه ریزی شده و توسط معلمان مدارس صورت می‌گیرد. در ارزیابی تحصیلی دانش‌آموزان تأکید عمده‌ای بر گسترش سلامت و خود باوری دانش‌آموزان در جهت شکل‌دهی به تصویر واقع‌گرا از دانش و مهارتهای خود معطوف می‌گردد. ارزشیابی تحصیلی، در نتیجه همکاری تفکیک‌ناپذیر میان خانه و مدرسه صورت می‌گیرد. دانش‌آموزان با عملکرد مناسب در ارزشیابی پذیرفته شده و به مقاطع بالاتر آموزشی راه می‌یابند. گواهینامه‌های تحصیلی توسط روسای دانشگاه یا مدرسه با همکاری معلمان یا اساتید به فارغ‌التحصیلان اعطا می‌گردد. دانش‌آموزانی که از مهارت کافی در برنامه‌های آموزشی برخوردار نگردیده و از بلوغ ذهنی کافی در پایان سال تحصیلی برخوردار نباشند، ملزم به تکرار مجدد پایه آموزشی می‌باشند.

بسیاری از مدارس توجه زیادی به افزایش نمرات در آزمون‌ها و درک دروس ریاضی و علوم دارند. آنها تمایل دارند فراموش کنند که چه چیزی موجب ایجاد دانش آموز و محیطی شاد، هماهنگ و سالم می‌شود. نبود سیستم نمره‌دهی در سطوح ابتدایی از ویژگی‌های بارز مدارس فنلاند است.

کارنامه و آزمون پایان سال تا ششم ابتدایی معنایی ندارد. خبری از ارزشیابی و فرم ارزشیابی و بازدید از معلمان هم نیست. در فنلاند رقابت اندازه‌ی مشارکت مهم نیست. در فنلاند هیچ گونه فرم امتیازدهی یا ارزشیابی برای معلمان وجود ندارد! این به دلیل آموزش بسیار باکیفیت معلمان قبل از شروع به کار و همین‌طور اعتماد به آن‌هاست. یک افسانه در مورد فنلاند: "در مدارس فنلاندی، دانش‌آموزان تکلیف خارج از مدرسه ندارند!" در فنلاند هم مانند مدرسه‌های دیگر، به دانش‌آموزان تکلیف داده می‌شود. متوسط زمان انجام تکلیف روزانه برای دانش‌آموزان فنلاندی حدود نیم ساعت است. یادمان باشد برچسب‌هایی مانند دانش آموز شلخته، سربه‌هوا، بی ادب، پرخاشگر، عقب مانده، بیش فعال و... جزیی از شخصیت آن‌ها خواهد شد و آن‌ها را مجبورند تا تمام عمر با این برچسب‌ها زندگی کنند، آن‌ها را باور کنند و فکر کنند که این‌ها ویژگی‌های مادام‌آنها هستند. با این کار، دانش‌آموز را از درماندگی خودآموخته نجات دهیم. تا می‌توانیم دنبال موفقیت‌ها و نقاط قوت دانش‌آموزان، ولو

منابع

- تیموتی واکر، فرهنگ آموزشی فنلاند، چاپ اول، سال ۱۳۹۸
- صفورا بهزادی بیکاه و خدیجه خوش کرم و اعظم چمن پیرا و فریبا ملایی، مقاله آموزش و پرورش تطبیقی ایران، فنلاند و کره جنوبی، پنجمین همایش علمی پژوهشی «از نگاه معلم»
- کیان مرجان، مطالعه تطبیقی برنامه های فناوری اطلاعات و ارتباطات در دوره آموزش عمومی نظام آموزشی استرالیا، فنلاند و ایران، فصلنامه ایرانی آموزش و پرورش تطبیقی، دوره ۲، شماره ۳، ۱۳۹۸
- مجید پورپاشا، آموزش و پرورش چهار کشور فنلاند، ژاپن، سنگاپور، آمریکا، چاپ اول، ۱۳۹۶
- سرسرابی شراره سادات، بررسی نظام تربیت معلم در فنلاند با تاکید بر دانشگاه تربیت معلم حرفه ای جمک، پویش در آموزش علوم تربیتی و مشاوره، دوره ۶، شماره ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۹۹
- الهامیان نگار، مقایسه نظامهای تربیت معلم در کشورهای فنلاند، مالزی، کانادا و ایران، راهبردهای نوین تربیت معلمان، دوره ۴، شماره ۶، پاییز و زمستان ۱۳۹۷
- پاسی سالبرگ، درسهای فنلاندی: آنچه دنیا می تواند از تغییرات آموزشی فنلاند بیاموزد، چاپ اول، ۱۳۹۵

شهادت پروردگار مفتوح

شهید سعید غلامی

محل شهید

جنوب

۱۳۶۵

نایخ شهید

نام پدر: نادر

سال تولد: ۱۳۴۳

محل تولد: تهران

رشته تحصیلی: زبان انگلیسی

شاگردان عزیزم!

هرگز نگذارید که اسلحه من به زمین افتد، درس بخوانید تا در آینده کارهای مملکتی را عهده دار شوید و همیشه در خط امام باشید، درون اعلامیه من معلم شهید بنویسید.

فرای از

وصیت نامه:

پدر ما دوست

که ما ما را با اویم و شهیدان را همیشه دوست داریم که زمان

ما را با خود بردند و شهید ما را ما را

جمهوری اسلامی ایران
نهان نمایندگی مقام معظم رهبری
در دانشگاه فرهنگیان پردیس های استان تهران
انگهد زنگنه، پردیس شیخ شریعتی تهران ای استان تهران

دانشگاه فرهنگیان